

Financiële begroting 2027 - 2030

**Gemeente
De Ronde Venen**

01 | Overzicht van baten en lasten

Dit onderdeel bevat een overzicht van de baten en lasten, gespecificeerd per programma, voor de periode van 2025 tot en met 2030.

Totaal programma's 1 tot en met 5

Bedragen x €1.000

Programmabudget	Rekening 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten	149.592	157.354	163.122	156.488	165.259	165.050
Baten	157.554	155.728	178.550	154.094	161.022	163.819
Totaal saldo van baten en lasten	7.962	-1.627	15.429	-2.394	-4.237	-1.231
Stortingen	5.911	7.558	18.145	2.038	2.262	3.393
Onttrekkingen	6.821	8.319	3.162	2.184	2.381	419
Totaal saldo inzet reserves	910	761	-14.983	146	119	-2.974
Financieel resultaat (- = tekort en + = overschot)	8.871	-865	446	-2.248	-4.118	-4.205

Programma 1 | Wonen

Bedragen x €1.000

Programmabudget	Rekening 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten	45.865	52.118	53.492	47.980	57.521	56.155
Baten	31.017	30.922	49.328	26.633	34.946	36.184
Totaal saldo van baten en lasten	-14.848	-21.195	-4.165	-21.347	-22.575	-19.971

Programma 2 | Samenleven

Bedragen x €1.000

Programmabudget	Rekening 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten	71.988	72.152	75.321	74.581	73.241	74.171
Baten	25.057	22.995	24.210	24.716	24.784	24.852
Totaal saldo van baten en lasten	-46.931	-49.157	-51.111	-49.864	-48.457	-49.319

Programma 3 | Veiligheid

Bedragen x €1.000

Programmabudget	Rekening 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten	4.558	4.966	5.484	5.757	5.731	5.725
Baten	81	379	79	79	79	79
Totaal saldo van baten en lasten	-4.477	-4.587	-5.405	-5.678	-5.652	-5.646

Programma 4 | Bedrijfsvoering

Bedragen x €1.000

Programmabudget	Rekening 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten	25.564	26.469	27.175	26.540	27.120	27.295
Baten	1.317	1.114	1.176	1.108	700	621
Totaal saldo van baten en lasten	-24.247	-25.355	-25.999	-25.432	-26.420	-26.674

Programma 5 | Financiën

Bedragen x €1.000

Programmabudget	Rekening 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten	1.618	1.650	1.649	1.629	1.646	1.704
Baten	100.082	100.317	103.757	101.557	100.512	102.082
Totaal saldo van baten en lasten	98.465	98.667	102.108	99.928	98.866	100.378
Stortingen	5.911	7.558	18.145	2.038	2.262	3.393
Onttrekkingen	6.821	8.319	3.162	2.184	2.381	419
Totaal saldo inzet reserves	910	761	-14.983	146	119	-2.974
Totaal na inzet van reserves	99.374	99.429	87.125	100.074	98.985	97.405

02 | Overzicht overhead, algemene dekkingsmiddelen en vennootschapsbelasting

Dit overzicht bundelt drie belangrijke onderdelen van de gemeentelijke begroting: overhead, algemene dekkingsmiddelen en vennootschapsbelasting. De indeling volgt de landelijke BBV-structuur.

Overhead [0.4]

Hieronder vallen alle kosten die nodig zijn om de organisatie goed te laten functioneren en het primaire proces te ondersteunen. Denk aan personeel, ICT, huisvesting, juridische ondersteuning, planning & control en communicatie. Deze kosten zijn noodzakelijk om de gemeentelijke dienstverlening mogelijk te maken.

Algemene dekkingsmiddelen

Dit zijn de middelen die de gemeente vrij kan inzetten voor haar taken. Ze bestaan uit:

- Treasury [0.5] – saldo van rente, financiering en dividenden.
- OZB woningen en niet-woningen [0.61 en 0.62] – een belangrijke bron van algemene inkomsten.
- Parkeerbelasting [0.63] – opbrengsten uit parkeren.
- Overige belastingen [0.64] – onder meer roerendezaakbelasting en overige heffingen.
- Algemene uitkering [0.7] – de grootste inkomstenbron vanuit het gemeentefonds.
- Overige baten en lasten [0.8] – waaronder de post onvoorzien en diverse stelposten.

Vennootschapsbelasting [0.9]

Dit betreft de belasting die de gemeente moet afdragen over activiteiten die als onderneming worden aangemerkt.

Overhead

Onder overhead vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hieronder vallen:

- Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch), die personele verantwoordelijkheden hebben zoals het voeren van functioneringsgesprekken.
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning & control, verantwoording en auditing.
- Mens en organisatie inclusief formatieadvies.
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
- Interne en externe communicatie inclusief vormgeving, met uitzondering van klantcommunicatie over specifieke beleidsterreinen zoals belastingen, wijkteams of vergunningen.
- Juridische zaken: juridische medewerkers op een bedrijfsvoeringafdeling of belast met een bedrijfsvoeringstaak.
- Bestuurszaken: ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders.
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen, inclusief organisatie-overkoepelende systemen zoals de zaaksystemen, kantoorautomatisering en thuiswerkapplicaties.
- Facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging).
- Documentaire informatievoorziening (DIV).
- Managementondersteuning en secretariaten primair proces.
- Leges gemeentearchief.

Meer informatie over bedrijfsvoering is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Bedragen x €1.000					
Programmabudget	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten	21.133	21.710	21.145	21.944	22.032
Baten	25	25	25	25	25
Totaal saldo van baten en lasten	-21.108	-21.686	-21.120	-21.919	-22.008

Algemene dekkingsmiddelen en vennootschapsbelasting

- **Treasury [XT-05]**
 - Het treasury-resultaat omvat het saldo van rentekosten, renteopbrengsten en ontvangen dividenden. Deze zijn nader toegelicht in de paragraaf Financiering.
- **OZB woningen en niet- woningen [XT-061 en XT-062]**
 - Gemeenten innen belasting op onroerend goed binnen hun grenzen om hun taken te financieren. Onroerendezaakbelastingen vormen de belangrijkste bron van inkomsten voor gemeenten, gemiddeld negen procent van de totale inkomsten. Een uitleg over onroerendezaakbelastingen is te vinden in de paragraaf Lokale heffingen.
- **Parkeerbelastingen [XT-062]**
 - Zie voor meer informatie de paragraaf Lokale heffingen.
- **Belastingen overig [XT-064]**
 - Hieronder valt onder meer de uitvoering en invordering van overige lokale heffingen en de opbrengst van de roerende zaakbelasting.
- **Algemene uitkering [XT-07]**
 - De ramingen zijn gebaseerd op de meicirculaire gemeentefonds 2026 waarover in juni 2026 een raadsinformatiebrief is uitgebracht.
- **Overige baten en lasten [XT-08]**
 - Hieronder vallen de post onvoorzien, stelpost onderuitputting afschrijvingen en de loonkosten van bovenformatief personeel dat niet meer aan het werk is.
- **Vennootschapsbelasting [XT-09]**
 - Dit betreft de geraamde of definitieve aanslag vennootschapsbelasting die verschuldigd is over de winst uit ondernemingsactiviteiten.

Bedragen x €1.000

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
XT-05	Treasury					
Lasten		114	83	62	79	137
Baten		98	98	98	123	123
Totaal saldo van baten en lasten		-16	15	36	44	-14
XT-061	OZB woningen					
Lasten		784	793	793	793	793
Baten		8.270	8.480	8.480	8.480	8.480
Totaal saldo van baten en lasten		7.486	7.687	7.687	7.687	7.687
XT-062	OZB niet-woningen					
Baten		5.660	5.800	5.800	5.800	5.800
XT-063	Parkeerbelasting					
Lasten		15	0	0	0	0
Baten		22	22	22	22	22
Totaal saldo van baten en lasten		7	22	22	22	22

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
XT-064	Belastingen overig					
Lasten		561	560	560	560	560
Baten		177	187	187	187	187
Totaal saldo van baten en lasten		-384	-373	-373	-373	-373
XT-07	Algemene uitkering					
Baten		86.090	89.170	86.970	85.900	87.470
XT-08	Overige baten en lasten					
Lasten		151	188	189	189	189
XT-09	Vennootschapsbelasting (VpB)					
Lasten		25	25	25	25	25
Totaal algemene dekkingsmiddelen en vennootschapsbelasting		98.667	102.108	99.928	98.866	100.378

03 | Mutaties ten opzichte van de Kadernota 2027

Ten opzichte van de Kadernota 2027 zijn in de programmabegroting 2027 – 2030 de loon- en prijsontwikkelingen, volumewijzigingen en overige autonome bijstellingen verwerkt. Daarnaast zijn de effecten van nieuw beleid en overige mutaties per programma toegevoegd.

Mutaties in programma 1 | Wonen

Programma 1 Wonen (bedragen x € 1.000)				
	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Saldo Kadernota 2027	-2.160	-20.437	-24.412	-22.595
Mutaties:				
1. Binnen de onderdelen wegen, economie, milieu, wonen en bouwen wijzigen de lasten en baten als gevolg van aanpassingen in lonen en prijzen. Deze ontwikkelingen werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.	-1.234	-998	-1.077	-1.074
2. De uitvoering van de anterieure overeenkomst De Meijert is bijgesteld. Hierdoor ontstaan in 2027 en 2028 financiële mutaties, die volledig via de reserves zijn verwerkt.	-338	304	0	0
3. In 2027 staat de verkoop van het perceel Herenweg 196 en 196A gepland. Door onder meer de kosten voor het opruimen van het terrein valt de netto-opbrengst lager uit. Deze daalt met € 230.000 naar € 320.000. Het nadeel wordt verwerkt via de reserves.	-230	0	0	0
4. De toegerekende rente aan investeringen is geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot mutaties in de begroting.	-22	-379	-106	-275
5. De ramingen voor de opbrengsten uit omgevingsvergunningen zijn geactualiseerd op basis van het verwachte aantal aanvragen. Dit leidt tot wisselende bijstellingen in het financieel meerjarenperspectief.	1.310	1.680	1.180	1.180
6. De uitvoering van de anterieure overeenkomst Oosterland. Hierdoor ontstaan financiële	138	188	2.262	3.393

Programma 1 | Wonen (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
mutaties, die volledig via de reserves zijn verwerkt.				
7. De lokale heffingen, waaronder de toeristenbelasting en forensenbelasting, zijn verhoogd met 2,5% inflatiecorrectie. Met deze aanpassing worden de gestegen kosten opgevangen.	33	33	33	33
8. De afschrijvingskosten voor wegen, bruggen, brugwachtersverblijven en speelvoorzieningen zijn geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot mutaties in de begroting.	11	-354	-228	-511
Totaal autonome ontwikkelingen	-332	474	2.064	2.746
9. Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van het bestemmingsplan Vinkeveense Plassen ontstaan tijdelijk extra uitvoeringskosten. Deze mutaties zijn volledig via de reserves verwerkt.	-933	-933	0	0
10. Bij het behoefteonderzoek voor de woonvisie (B27 1.1.1) is sprake van incidentele kosten. De hieruit voortvloeiende mutatie wordt volledig onttrokken aan de reserves.	-30	0	0	0
11. Voor het beter benutten van de bestaande woningvoorraad (B27 1.1.5) is sprake van incidentele kosten. De hieruit voortvloeiende mutatie wordt volledig onttrokken aan de reserves.	-30	-70	0	0
12. De periodieke kosten voor het stimuleren van doorstroming naar een passende woning (B27 1.1.2) in 2027 en 2030 zijn structureel verwerkt in de meerjarenraming.	-10	0	0	-15
13. Voor het maken van nieuwe dorpsvisies voor de dorpen als kwaliteitskader voor ruimtelijke ontwikkelingen (B27 1.2.1) ontstaan tijdelijke	-70	-70	-70	0

Programma 1 | Wonen (bedragen x € 1.000)

		Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
	kosten. Deze mutaties zijn volledig via de reserves verwerkt.				
14.	Voor de ontwikkeling van het gebied rond Zandeiland 1 en de parkeerplaats bij de A2 (B27 1.3.5) worden incidentele kosten gemaakt. De kosten voor 2027 worden gedekt uit de reserves. De kosten voor 2028 worden ten laste van het begrotingsresultaat gebracht, omdat het bedrag lager is dan de minimale onttrekking van € 25.000 aan reserves.	-40	-15	0	0
15.	Voor de ontwikkeling van Zandeiland 4 en 5 (B27 1.3.6) worden incidentele kosten gemaakt. De hieruit voortvloeiende mutatie wordt volledig onttrokken aan de reserves.	-50	0	0	0
16.	Voor onderzoek naar mogelijkheden tot het vergroten van de aantrekkelijkheid en het gebruik van recreatieve voorzieningen (B27 1.4.1) ontstaan incidentele kosten. De hieruit voortvloeiende mutatie wordt volledig onttrokken aan de reserves.	-25	0	0	0
17.	Voor het locatieonderzoek en de haalbaarheidstoets voor het realiseren van passantensteigers (B27 1.4.5) wordt in 2027 rekening gehouden met incidentele kosten.	-25	0	0	0
18.	De geplande investering in de doorvaart De Heul (B27 1.4.7) leidt tot structurele kosten. Deze kosten zijn verwerkt in de meerjarenraming.	0	0	-96	-96
19.	Voor onderzoeken naar de mogelijkheden voor veilige en toegankelijke zwemlocaties bij het Abcoudermeer, de Kerkvaart (Mijdrecht) en de Ringvaart (Wilnis) worden incidentele kosten verwacht (B27 1.4.4). De hiermee samenhangende budgettaire mutaties worden	-30	-30	0	0

Programma 1 | Wonen (bedragen x € 1.000)

		Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
	volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.				
20.	Voor de afronding van de pilot op Waeterrijck, gericht op het onderzoeken van de mogelijkheden voor transformatie naar wonen (B27 1.4.6), worden incidentele kosten verwacht. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.	-30	-75	0	0
21.	Voor het investeren in de kwaliteit van het openbaar groen (B27 1.5.4 en B27 1.5.5) wordt rekening gehouden met een impuls. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.	-250	0	0	0
22.	De investering Schoolbrug in Wilnis (B27 1.5.8) leidt tot structurele kosten. Deze kosten zijn verwerkt in de meerjarenraming.	0	-11	-11	-11
23.	Voor een subsidieregeling voor sportaccommodaties die een batterij willen aanschaffen om daarmee het wegvallen van de salderingsregeling voor zonnepanelen op te vangen (B27 1.6.2) is een incidenteel budget opgenomen. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.	0	-50	0	0
24.	Het stimuleren van het gebruik van duurzame personen- en vrachtauto's, onder meer door het mogelijk maken van (snellaad)laadpalen, ook op bedrijventerreinen (B27 1.7.2) leidt tot incidentele kosten. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.	-50	0	0	0
25.	Voor het toekomstgericht inrichten van bedrijventerreinen in Abcoude, Vinkeveen en Mijdrecht (B27 1.8.1) worden incidentele	-50	-50	0	0

Programma 1 | Wonen (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
kosten gemaakt. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.				
26. Voor uitbreiding van bedrijventerrein De Bocht (B27 1.8.2) zijn er incidentele kosten. De kosten voor 2028 worden gedekt uit de reserves. De kosten voor 2027 worden ten laste van het begrotingsresultaat gebracht, omdat het bedrag lager is dan de minimale onttrekking van € 25.000 aan reserves.	-20	-30	0	0
27. Om prioriteit te geven aan lokale bedrijven om uit te breiden op onze bedrijventerreinen (B27 1.8.3) worden incidentele kosten gemaakt. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.	-30	0	0	0
28. Voor onderzoek naar het draagvlak voor de ontwikkeling van een Techvalley met ondernemers en TechNet Amstel & Venen (B27 1.8.6) worden incidentele kosten gemaakt. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.	0	-50	-50	0
Totaal nieuw beleid	-1.673	-1.384	-227	-122
Begroting 2027 - 2030	-4.165	-21.347	-22.575	-19.971

Mutaties in programma 2 | Samenleven**Programma 2 | Samenleven (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)**

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Saldo Kadernota 2027	-49.222	-49.616	-50.816	-50.921
Mutaties:				

Programma 2 | Samenleven (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1. Binnen het onderdeel WMO & jeugdzorg wijzigen de lasten en baten als gevolg van aanpassingen in lonen en prijzen. Deze ontwikkelingen werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.	-960	-960	-760	-760
2. De kostenontwikkeling van de nieuwe gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Utrecht West (SDUW) is in de begroting verwerkt op basis van de Raadsinformatiebrief van 9 juni 2026.	-550	-450	-450	-450
3. De invoering van inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdragen in de Wmo is uitgesteld van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Hierdoor neemt de algemene uitkering in 2027 incidenteel toe met 420.000 euro. Tegelijkertijd dalen de Wmo-opbrengsten uit eigen bijdragen met hetzelfde bedrag. Per saldo is er geen effect op het begrotingsresultaat in 2027.	-420	0	0	0
4. Binnen het onderdeel inkomensregelingen en arbeidsparticipatie wijzigen de lasten en baten als gevolg van aanpassingen in lonen en prijzen. Deze ontwikkelingen werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.	-193	-193	-193	-193
5. Omdat de uitvoering van de energiebesparende maatregelen voor het Veenweidebad deels doorschuift naar 2027 en 2028, wordt in de begroting rekening gehouden met een aanvullende bijdrage. Dit sluit aan bij het raadsbesluit van 11 december 2025 over <i>Energiebesparende maatregelen en onderhoud Veenweidebad</i> , waarin deze investeringen zijn vastgelegd.	-40	-40	0	0
6. Binnen het onderdeel onderwijs wijzigen de lasten en baten als gevolg van lonen en	-104	-104	-104	-104

Programma 2 | Samenleven (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)

		Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
	prijzen. Deze ontwikkelingen werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.				
7.	De toegerekende rente aan investeringen is geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot mutaties in de begroting.	-53	80	220	-78
8.	De kosten van bibliotheken en voor kunst en cultuur zijn door lonen en prijzen gestegen. Deze ontwikkelingen werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.	-34	-34	-34	-34
9.	De afschrijvingskosten voor onderwijshuisvesting en sportaccommodaties zijn geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot mutaties in de begroting,	-33	264	646	167
10.	Vanaf 2029 voert het Rijk een structurele bezuiniging van € 1 miljard door op het gemeentefonds, terwijl de precieze uitwerking van het toekomstige Wmo-beleid nog niet vaststaat. Voor De Ronde Venen betekent dit dat de algemene uitkering in 2029 met € 1.760.000 daalt en in 2030 met € 1.780.000. Om toch een realistisch en volledig financieel beeld te behouden, wordt deze korting in de begroting verwerkt via een stelpost bij huishoudelijke hulp. Hiermee volgt de gemeente het advies van de VNG, zoals toegelicht in de Raadsinformatiebrief Meicirculaire gemeentefonds 2026 van 30 juni 2026.	0	0	1.760	1.780
11.	De lasten voor onderwijshuisvesting vallen € 100.000 lager uit. Dit voordeel ontstaat doordat minder schoolpleinen zijn vergroend dan oorspronkelijk gepland.	100	100	100	100
12.	Binnen sociaal domein overig vallen de loonkosten € 47.000 lager uit en vinden beleidsmatige verschuivingen van € 63.000	110	110	110	110

Programma 2 | Samenleven (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
plaats. Deze bijstellingen zijn structureel en werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.				
13. Binnen het onderdeel sport wijzigen de lasten en baten als gevolg van aanpassingen in lonen, prijzen en de huurvergoedingen. Deze ontwikkelingen werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.	18	18	18	18
14. Diverse overige mutaties.	-9	-8	-9	-9
Totaal autonome ontwikkelingen	-2.168	-1.217	1.304	547
15. Om het jeugdbeleid (B27 2.1.2) structureel te versterken, zijn hiervoor middelen opgenomen in het meerjarenperspectief.	0	-190	-190	-190
16. De versterking van de lokale teams (B27 2.2.1 en B27 2.2.2) brengt structurele kosten met zich mee. Deze zijn verwerkt in het meerjarenperspectief.	-150	-50	0	0
17. De uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda (B27 2.3.1) vraagt om een structurele investering. De hieruit voortvloeiende kosten zijn opgenomen in het meerjarenperspectief.	-5	-5	-5	-5
18. Voor het opzetten van een proeftuin waarin inwoners uit de bijstand werkervaring opdoen binnen de gemeentelijke buitendienst (B27 2.3.2) zijn middelen nodig. De hiermee samenhangende kosten zijn verwerkt in het meerjarenperspectief.	-46	-36	0	0
19. Voor onderzoek (B27 2.3.3) voor de huisvesting van Tumult in Abcoude na 2031 is incidenteel budget opgenomen. De kosten voor 2027 worden ten laste van het begrotingsresultaat gebracht, omdat het bedrag lager is dan de minimale onttrekking van € 25.000 aan reserves.	-20	0	0	0

Programma 2 | Samenleven (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Totaal nieuw beleid	-221	-281	-195	-195
20. Vanaf 2028 is in de begroting een structurele stelpost opgenomen voor een besparing op het subsidiejaarplan. De concrete invulling hiervan wordt uitgewerkt en voorgelegd in de Kadernota 2028.	0	500	500	500
21. Het doorvoeren van maatregelen om scherper te bepalen welke taken wel of niet tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid behoren, leidt tot een beperkter beroep op de Jeugdzorg en de Wmo. Hiermee wordt gestuurd op een doelmatige inzet van ondersteuning en zorg.	500	750	750	750
Totaal overige ontwikkelingen	500	1.250	1.250	1.250
Begroting 2027 - 2030	-51.111	-49.864	-48.457	-49.319

Mutaties in programma 3 | Veiligheid**Programma 3 | Veiligheid (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)**

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Saldo Kadernota 2027	-5.124	-5.141	-5.146	-5.165
Mutaties:				
1. Binnen het onderdeel veiligheid wijzigen de lasten en baten als gevolg van aanpassingen in lonen en prijzen. Deze ontwikkelingen werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.	-253	-253	-253	-253
2. De toegerekende rente aan investeringen is geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot mutaties in de begroting,	-20	-18	-12	-10

Programma 3 | Veiligheid (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
3. De afschrijvingskosten voor brandweerkazernes zijn geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot mutaties in de begroting,	-17	-17	-17	-18
4. De kostenontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht (VRU) is verwerkt in de begroting conform het raadsbesluit van 2 juli 2026.	63	-19	-19	-20
5. Diverse overige mutaties.	1	0	0	0
Totaal autonome ontwikkelingen	-226	-307	-301	-301
6. Om de handhavingscapaciteit te vergroten, wordt het aantal boa's vanaf 2028 uitgebreid van 4 naar 6 fte (B27 3.1.2). De bijbehorende structurele kosten zijn verwerkt in het financieel meerjarenperspectief.	0	-150	-150	-150
7. De gemeente neemt maatregelen om de veiligheid van vrouwen in de privésfeer en de openbare ruimte te verbeteren (B27 3.1.3). De bijbehorende structurele kosten zijn opgenomen in het financieel meerjarenperspectief.	-30	-30	-30	-30
8. De wees- en wrakboten worden opgeruimd (B27 3.1.4) waardoor incidentele kosten worden gemaakt. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking aan de reserves.	-25	-50	-25	0
Totaal nieuw beleid	-55	-230	-205	-180
Begroting 2027 - 2030	-5.405	-5.678	-5.652	-5.646

Mutaties in programma 4 | Bedrijfsvoering

Programma 4 Bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)				
	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Saldo Kadernota 2027	-25.238	-25.546	-25.827	-25.855
Mutaties:				
1. Binnen het onderdeel overhead wijzigen de lasten en baten als gevolg van aanpassingen in lonen, prijzen en omvang van de organisatie. Deze ontwikkelingen werken door in alle jaren van de meerjarenbegroting.	-805	-805	-669	-669
2. Binnen het onderdeel Burgerzaken veranderen de lasten en baten door ontwikkelingen in lonen, prijzen en het aantal af te geven rijbewijzen.	-81	-83	-61	-74
3. De kosten van het bestuur – zowel voor de gemeenteraad als het college van burgemeester en wethouders – nemen toe.	-19	-19	-19	-19
4. De toegerekende rente aan investeringen is geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot mutaties in de begroting.	-18	-20	-20	-25
5. De kosten van verkiezingen zijn voor de jaren 2027 - 2028 bijgesteld aan de kostenontwikkelingen. Voor het jaar 2030 is rekening gehouden met de reguliere Tweede Kamerverkiezing en de gemeenteraadsverkiezingen.	-15	-5	-10	-135
6. De afschrijvingskosten voor ICT, kantoor- en vergaderruimten zijn geactualiseerd. Deze actualisatie leidt tot mutaties in de begroting,	72	92	16	-45
7. De kostenontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Noordwest-Utrecht (RANU) is verwerkt in de begroting conform het raadsbesluit van 2 juni 2026.	5	4	21	1

Programma 4 | Bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000 en += voordeel en - = nadeel)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
8. Diverse overige mutaties.	0	0	-1	-3
Totaal autonome ontwikkelingen	-861	-836	-743	-969
9. Om digitale innovatie en kunstmatige intelligentie (AI) verder te ontwikkelen en toe te passen, worden structurele kosten gemaakt (B27 4.1.3). Deze kosten zijn meegenomen in het financieel meerjarenperspectief.	-150	-50	-50	-50
10. Voor het nieuwe gemeentehuis is vanaf 2029 een structurele budgetreservering opgenomen in het financieel meerjarenperspectief (B27 4.2.2).	0	0	-800	-800
Totaal nieuw beleid	-150	-50	-850	-850
11. In 2027 is een taakstellende besparing van € 250.000 opgenomen binnen de bedrijfsvoering en personeelslasten. Vanaf 2028 loopt deze op naar een structurele besparing van € 1.000.000.	250	1.000	1.000	1.000
Totaal overige ontwikkelingen	250	1.000	1.000	1.000
Begroting 2027 - 2030	-25.999	-25.432	-26.420	-26.674

Mutatie in programma 5 | Financiën**Programma 5 | Financiën (bedragen x € 1.000 en + = voordeel en - = nadeel)**

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Saldo Kadernota 2027	81.986	96.947	101.477	101.710
Mutaties:				

Programma 5 | Financiën (bedragen x € 1.000 en + = voordeel en - = nadeel)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1. Aanpassing rijksbijdragen algemene uitkering volgens de meicirculaire gemeentefonds 2026. (raadsinformatiebrief 30 juni 2026)	2.610	1.830	-830	-1.310
2. De lokale heffingen, waaronder de onroerendezaakbelastingen, zijn verhoogd met 2,5% inflatiecorrectie. Met deze aanpassing worden de gestegen kosten opgevangen.	360	360	360	360
3. In de begroting wordt een stelpost opgenomen voor onderuitputting op afschrijvingen. Deze stelpost is bedoeld om rekening te houden met het feit dat investeringen in de praktijk vaak later worden gerealiseerd dan oorspronkelijk gepland. Daardoor vallen de bijbehorende afschrijvingslasten in het eerste jaar lager uit dan begroot. Vanaf 2027 wordt deze stelpost verhoogd met € 100.000, zodat de totale stelpost uitkomt op € 200.000. Hiermee wordt een realistischer beeld gegeven van de verwachte afschrijvingslasten en wordt voorkomen dat het begrotingssaldo onnodig onder druk komt te staan.	100	100	100	100
4. De rentelasten en -opbrengsten wijzigen mee met de geldstromen binnen de begroting, zoals investeringen en het begrotingsresultaat. Hierdoor zijn deze posten niet vast, maar afhankelijk van de financiële ontwikkelingen gedurende het jaar.	-20	-71	2	-55
5. Diverse overige mutaties.	-9	-8	-7	-7
Totaal autonome ontwikkelingen	3.041	2.211	-375	-912
6. Reserves Uitvoering bestemmingsplan Vinkeveense Plassen (B27 1.3.1)	933	933	0	0
7. Reserves Sloop en verkoop Herenweg 196 en 196A	230	0	0	0

Programma 5 | Financiën (bedragen x € 1.000 en + = voordeel en - = nadeel)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
8. Reserves Anterieure overeenkomst Oosterland	-138	-188	-2.262	-3.393
9. Reserves Anterieure overeenkomst De Meijert	338	-304	0	0
10. Reserves Behoefteteonderzoek woonvisie (B27 1.1.1)	30	0	0	0
11. Reserves Beter benutten bestaande woningvoorraad (B27 1.1.5)	30	70	0	0
12. Reserves Nieuwe dorpsvisies (B27 1.2.1)	70	70	70	0
13. Reserves Ontwikkeling Zandeiland 1 (B27 1.3.5)	40	0	0	0
14. Reserves Ontwikkeling Zandeiland 4 en 5 (B27 1.3.6)	50	0	0	0
15. Reserves Vergroten gebruik recreatieve voorzieningen (B27 1.4.1)	25	0	0	0
16. Reserves Passantensteigers (B27 1.4.5)	25	0	0	0
17. Reserves Toegankelijke zwemlocaties (B27 1.4.4)	30	30	0	0
18. Reserves Afronden pilot Waeterwijck (B27 1.4.6)	30	75	0	0
19. Reserves Batterij sportaccommodaties (B27 1.6.2)	0	50	0	0
20. Reserves Stimuleren gebruik duurzame personen- en vrachtauto's (B27 1.7.2)	50	0	0	0
21. Reserves Toekomst gericht maken van bedrijventerreinen (B27 1.8.1)	50	50	0	0
22. Reserves Uitbreiding bedrijventerrein De Bocht (B27 1.8.2)	0	30	0	0

Programma 5 | Financiën (bedragen x € 1.000 en + = voordeel en - = nadeel)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
23. Reserves Uitbreiding lokale bedrijven op bedrijventerreinen (B27 1.8.3)	30	0	0	0
24. Reserves Ontwikkeling naar Techvalley (B27 1.8.6)	0	50	50	0
25. Reserves Impuls openbaar groen (B27 1.5.4 en 1.5.5)	250	0	0	0
26. Reserves Opruimen wees- en wrakboten (B27 3.1.4)	25	50	25	0
Totaal mutaties reserves	2.098	916	-2.117	-3.393
Begroting 2027 - 2030	87.125	100.074	98.985	97.405

04 | Overzicht incidentele baten en lasten die verrekend zijn met de reserves

Een helder onderscheid tussen structurele en incidentele posten geeft beter inzicht in de financiële positie. Het maakt duidelijk welke baten en lasten jaarlijks terugkeren en welke eenmalig of tijdelijk van aard zijn.

Structurele posten zijn terugkerende baten en lasten die onderdeel vormen van de reguliere bedrijfsvoering. Omdat deze posten jaarlijks terugkomen, zijn ze goed voorspelbaar en vormen zij de basis van het structurele begrotingskader. Voorbeelden zijn:

- Salarissen van medewerkers;
- Onderhoud van wegen, bruggen en andere infrastructuur;
- Reguliere exploitatiekosten.

Incidentele posten zijn baten en lasten die eenmalig of tijdelijk voorkomen. Ze hangen vaak samen met specifieke projecten, investeringen of bijzondere gebeurtenissen en maken geen onderdeel uit van de reguliere bedrijfsvoering. Voorbeelden zijn:

- Opbrengsten uit grondexploitaties;
- Verkoop van gemeentelijk vastgoed;
- Eenmalige subsidies voor specifieke projecten;
- Kosten van evenementen die niet jaarlijks plaatsvinden.

In dit onderdeel is een overzicht opgenomen van alle incidentele baten en lasten vanaf € 25.000. Omdat deze posten worden verrekend met de reserves, zijn zij tevens opgenomen in onderdeel 06: Totaaloverzicht reserves.

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten (+) en lasten (-) voor de jaren 2027 - 2030 (bedragen x € 1.000)					
Nr.	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
1.	Ruimtelijk kader Argon-locatie	8.628	0	0	0
2.	Hofland	4.367	-83	-817	0
3.	Bijdragen vereveningsfonds woningbouw	1.512	600	0	0
4.	Anterieure overeenkomst Oosterland	1.081	1.131	2.262	3.393
5.	Seniorenhof De trekvogel	1.011	0	0	0
6.	Ruimtelijk Kader CSW-Jumbo	823	0	0	0
7.	Asbestinventarisatie, ontruimen, sloop en verkoop Herenweg 196 en 196A	320	0	0	0

Overzicht incidentele baten (+) en lasten (-) voor de jaren 2027 - 2030 (bedragen x € 1.000)

Nr.	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
8.	Maatregelenpakket project Toekomst N201	0	0	-1.000	0
9.	Verdere uitbreiding van het bedrijventerrein (B27 1.8.2)	0	-30	0	0
10.	Onderzoek en opzetten van een Techvalley met ondernemers en TechNet Amstel & Venen (B27 1.8.6)	0	-50	0	0
11.	Batterij voor sportverenigingen (B27 1.6.2)	0	-50	0	0
12.	Uitvoering Vinkeveense Plassen (B27 1.3.1 en B27 1.3.2)	-933	-933	0	0
13.	Anterieure overeenkomst De Meijert	-572	33	0	0
14.	Impuls openbaar groen (B27 1.5.4 en 1.5.5)	-250	0	0	0
15.	Opstellen nieuwe dorpsvisies (B27 1.2.1)	-70	-70	-70	0
16.	Onderzoek en planvoorbereiding openbare ruimte	-50	0	0	0
17.	Onderzoek 3e aansluiting N201	-50	0	0	0
18.	Inrichten bedrijventerreinen (B27 1.8.1)	-50	-50	0	0
19.	Ontwikkelen Zandeiland 4 en 5 (B27 1.3.6)	-50	0	0	0
20.	Ontwikkelen gebied Zandeiland 1 (B27 1.3.5)	-40	0	0	0
21.	Waar mogelijk geven we prioriteit aan lokale bedrijven om uit te breiden op onze bedrijventerreinen (B27 1.8.3)	-30	0	0	0
22.	Onderzoek zwemlocaties (B27 1.4.4)	-30	-30	0	0
23.	Behoeft onderzoek woonvisie (B27 1.1.1)	-30	0	0	0

Overzicht incidentele baten (+) en lasten (-) voor de jaren 2027 - 2030 (bedragen x € 1.000)

Nr.	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
24.	Transformatie overige parken naar wonen (B27 1.4.6)	-30	-75	0	0
25.	Beter benutten van de woningvoorraad (B27 1.1.5)	-30	-70	0	0
26.	Inventarisatie recreatieve voorzieningen (B27 1.4.1)	-25	0	0	0
27.	Onderzoek en uitvoering passantensteigers (B27 1.4.5)	-25	0	0	0
Totaal programma 1 Wonen		15.477	323	325	3.393
28.	Energiebesparende maatregelen buitensportaccommodaties	-50	0	0	0
Totaal programma 2 Samenleven		-50	0	0	0
29.	Opruimen wees- en wrakboten (B27 3.1.4)	-25	-50	-25	0
Totaal programma 3 Veiligheid		-25	-50	-25	0
Totaal		15.402	273	300	3.393
Waarvan verrekend via de algemene reserve		13.940	-277	300	3.393
Waarvan verrekend via de bestemmingsreserve		-50	-50	0	0
Energiebesparende maatregelen buitensportaccommodaties					
Waarvan verrekend via de bestemmingsreserve Woningbouw		1.512	600	0	0

05 | Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Voor een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente is het belangrijk onderscheid te maken tussen structurele en incidentele baten en lasten.

Structurele lasten zijn kosten die ieder jaar terugkomen en daarom jaarlijks in de begroting moeten worden opgenomen. Voorbeelden hiervan zijn:

- onderhoud van infrastructuur zoals wegen, bruggen en openbare verlichting;
- personeelskosten;
- huisvesting;
- bijstandsuitkeringen, jeugdzorg en ouderenzorg.

Dekking van structurele afschrijvingslasten via reserves

In het verleden heeft de raad bij een aantal investeringen besloten om een deel van de jaarlijkse afschrijvingskosten te dekken uit een bestemmingsreserve. Dit geldt onder andere voor het Veenweidebad, het Piet Mondriaangebouw en de gemeentewerf in Abcoude.

Daarnaast heeft de raad in 2020 besloten om de financiële gevolgen van de verkorting van de afschrijvingstermijn voor onderwijshuisvesting (van 60 naar 40 jaar) op te vangen via de bestemmingsreserve Schoolgebouwen.

Hierdoor wordt jaarlijks een bedrag uit deze reserves onttrokken om een deel van de structurele lasten te financieren. Deze onttrekkingen zijn onderdeel van de structurele dekking en lopen door totdat de betreffende reserve is uitgeput. De mutaties zijn ook opgenomen in onderdeel 6 *Stand en verloop van reserves* van de financiële begroting.

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Structurele toevoegingen (+) en onttrekkingen (-) aan de reserves (bedragen x € 1.000)

Nr.	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
1.	Diverse afschrijvingslasten	-72	-72	-72	-72
2.	Veenweidebad	-167	-167	-167	-167
3.	Piet Mondriaangebouw	-37	-37	-37	-37
4.	Gemeentewerf in Abcoude	-37	-37	-37	-37
5.	Schoolgebouwen	-106	-106	-106	-106
	Totaal	-419	-419	-419	-419
1.	Diverse afschrijvingslasten				

Sinds 2014 geldt de verplichting dat investeringen met economisch nut worden geactiveerd en over meerdere jaren worden afgeschreven. Voor een beperkt aantal investeringen worden de bijbehorende afschrijvingslasten gedekt vanuit de bestemmingsreserve *Diverse afschrijvingslasten*. Deze reserve wordt tot en met 2046 ingezet.

2. Veenweidebad

Vanuit de bestemmingsreserve *Veenweidebad* wordt jaarlijks 167.000 euro ingezet ter dekking van een deel van de huisvestingskosten. De laatste inzet vindt plaats in 2049.

3. Piet Mondriaangebouw

Vanuit de bestemmingsreserve *Piet Mondriaangebouw* wordt 37.000 euro ingezet om de huisvestingskosten deels te bekostigen. Dit vindt plaats tot en met 2033.

4. Gemeentewerf Abcoude

Jaarlijks wordt 37.000 euro ingezet om een deel van de huisvestingskosten te bekostigen vanuit de bestemmingsreserve *Gemeentewerf Abcoude*. Dit vindt plaats tot en met 2045.

5. Schoolgebouwen

Vanaf 2017 is de afschrijvingstermijn van schoolgebouwen aangepast van 60 naar 40 jaar. De kosten van afschrijvingen nemen hierdoor tijdelijk toe. De extra kosten hiervan zijn verrekend via de bestemmingsreserve *Schoolgebouwen*. Dit vindt plaats tot en met 2044.

06 | De stand en het verloop van reserves

Landelijke en lokale kaders over reserves

Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Reserves zijn onderdelen van het eigen vermogen die door de gemeente zijn afgezonderd voor een bepaald doel of om financiële ruimte te behouden. Het vormen van reserves kan worden gezien als een vorm van sparen. Reserves worden onder meer ingezet:

- om toekomstige investeringen mogelijk te maken;
- om financiële tegenvallers op te vangen;
- om risico's af te dekken;
- om incidentele of onvoorziene uitgaven te bekostigen.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 43) worden reserves onderscheiden in: de algemene reserve; en de bestemmingsreserves.

De gemeenteraad heeft in september 2024 de Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. De in deze nota opgenomen uitgangspunten zijn samengevat in onderstaand overzicht.

Stand en verloopoverzicht eigen vermogen

Ontwikkeling eigen vermogen per 31 december 2026 - 2030 (bedragen x € 1.000)					
	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve	25.895	39.117	39.286	37.338	36.563
Bestemmingsreserves	8.313	9.356	9.486	9.066	8.647
Rekening- en begrotingsresultaat	-718	446	-2.248	-4.118	-4.205
Totaal	33.490	48.919	46.524	42.286	41.006

A. Algemene reserve

- De algemene reserve is een buffer voor de instandhouding van de weerstandscapaciteit en voor het opvangen van incidentele kosten.
- De algemene reserve wordt gevoed door rekeningresultaten en grondverkoop.
- De ondergrens van de reserve is € 11 miljoen voor het opvangen van risico's.

In het verloopoverzicht wordt de ontwikkeling van de algemene reserve weergegeven. Let op: de begrotingsresultaten voor de jaren 2026 tot en met 2030 zijn nog niet definitief en kunnen nog wijzigen.

Ontwikkeling algemene reserve 2026 - 2030 (bedragen x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	13.886	25.895	39.117	39.286	37.338
Te bestemmen rekening- en begrotingsresultaat (jaar -1)	8.871	-718	446	-2.248	-4.118
Structurele mutaties	0	0	0	0	0
Incidentele mutaties	3.138	13.940	-277	300	3.343
Verschuiving tussen reserves (onderweg: nieuwbouw gemeentehuis)	0	0	0	0	0
Stand per 31 december	25.895	39.117	39.286	37.338	36.563

B. Verloopoverzicht van bestemmingsreserves**Verloopoverzicht bestemmingsreserve 2026 - 2030 (bedragen x € 1.000)**

1. Schoolgebouwen	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	1.629	1.523	1.417	1.311	1.205
Structurele mutaties	-106	-106	-106	-106	-106
Stand per 31 december	1.523	1.417	1.311	1.205	1.099
2. Diverse afschrijvingslasten					
Stand per 1 januari	1.144	1.072	1.000	928	856
Structurele mutaties	-72	-72	-72	-72	-72
Stand per 31 december	1.072	1.000	928	856	784
3. Veenweidebad					
Stand per 1 januari	4.025	3.858	3.691	3.524	3.357
Structurele mutaties	-167	-167	-167	-167	-167
Stand per 31 december	3.858	3.691	3.524	3.357	3.190

Verloopoverzicht bestemmingsreserve 2026 - 2030 (bedragen x € 1.000)**4. Piet Mondriaangebouw**

Stand per 1 januari	286	249	212	175	138
Structurele mutaties	-37	-37	-37	-37	-37
Stand per 31 december	249	212	175	138	101

5. Gemeentewerf Abcoude

Stand per 1 januari	743	706	669	632	595
Structurele mutaties	-37	-37	-37	-37	-37
Stand per 31 december	706	669	632	595	558

6. Woningbouw

Stand per 1 januari	0	0	1.512	2.112	2.112
Incidentele mutaties	0	1.512	600	0	0
Stand per 31 december	0	1.512	2.112	2.112	2.112

7. Energiebesparende maatregelen buitensportaccommodaties

Stand per 1 januari	955	905	855	805	805
Incidentele mutaties	-50	-50	-50	0	0
Stand per 31 december	905	855	805	805	805

Toelichting op de bestemmingsreserves**1. Bestemmingsreserve schoolgebouwen**

Doelstelling	Het bekostigen van een deel van de afschrijvingslasten van schoolgebouwen vanwege aanpassing van de afschrijvingstermijn van 60 naar 40 jaar.
Looptijd	De einddatum van deze reserve is 2044.
Gewenste omvang	De omvang van deze reserve is voldoende om het afgesproken deel van afschrijvingskosten op te vangen.

2. Bestemmingsreserve diverse afschrijvingslasten

Doelstelling	Diverse investeringen worden deels bekostigd door het inzetten van deze reserve. Het betreft: • Groenonderkomens (25 jaar 2005 t/m 2029) • Nieuwbouw sporthal (40 jaar 2007 t/m 2046) • Kunstgrasveld Atlantis (20 jaar 2007 t/m 2026) • Kunstgrasveld Atlantis (40 jaar 2007 t/m 2046) • CSW veld 1 onderlaag (30 jaar 2016 t/m 2045) • CSW veld 1 hekwerk (30 jaar 2016 t/m 2045) • CSW veld 1 veldverlichting (30 jaar 2016 t/m 2045) • CSW veld 1 tegelwerk (15 jaar 2016 t/m 2030) • Beregening veld 1 Argon (30 jaar 2016 t/m 2046) • Hekwerken veld 1 Argon (30 jaar 2017 t/m 2046)
--------------	--

Looptijd	De einddatum van deze reserve is 2046.
----------	--

Gewenste omvang	De omvang van deze reserve is voldoende om afschrijvingskosten van diverse al uitgevoerde investeringen op te vangen.
-----------------	---

3. Bestemmingsreserve Veenweidebad

Doelstelling	Een deel van de huisvestingskosten te bekostigen van het Veenweidebad.
--------------	--

Looptijd	De einddatum van deze reserve is 2049.
----------	--

Gewenste omvang	De omvang van deze reserve is voldoende om een deel van de huisvestingskosten van dit zwembad op te vangen.
-----------------	---

4. Bestemmingsreserve Piet Mondriaangebouw

Doelstelling	Een deel van de huisvestingskosten te bekostigen van het Piet Mondriaangebouw.
--------------	--

Looptijd	De einddatum van deze reserve is 2033.
----------	--

Gewenste omvang	De omvang van deze reserve is voldoende om een deel van de huisvestingskosten op te vangen.
-----------------	---

5. Bestemmingsreserve gemeentewerf in Abcoude

Doelstelling	Een deel van de huisvestingskosten te bekostigen van de gemeentewerf in Abcoude.
--------------	--

Looptijd	De einddatum van deze reserve is 2045.
----------	--

Gewenste omvang	De omvang van deze reserve is voldoende om een deel van de huisvestingskosten op te vangen.
-----------------	---

6. Bestemmingsreserve woningbouw

Doelstelling	In maart 2022 heeft de raad ingestemd met het instellen van een bestemmingsreserve woningbouw. Deze reserve kan uitsluitend gebruikt worden voor de realisatie van sociale huurwoningen in De Ronde Venen. Het geld in het vereveningsfonds bestaat uit afdrachten ter compensatie van niet gerealiseerde sociale huurwoningen in woningbouwprojecten
--------------	---

Looptijd	De verwachte einddatum is 2032.
----------	---------------------------------

Gewenste omvang	Afhankelijk van de ontvangen afdrachten.
-----------------	--

7. Energiebesparende maatregelen buitensportverenigingen

Doelstelling	Het treffen van energiebesparende maatregelen die een structurele bijdrage leveren aan het omlaag brengen van het energieverbruik en energiekosten bij buitensportverenigingen en daarmee de toekomst van onze buitensportverenigingen veiligstellen.
--------------	---

Looptijd	De verwachte einddatum is 2027.
----------	---------------------------------

Gewenste omvang	Ten laste van deze bestemmingsreserve wordt door de gemeente aan verenigingen een bijdrage verstrekt tot een maximum van € 80.000 per vereniging als de aanvraag voldoet aan de landelijke subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA).
-----------------	--

C. Financieel resultaat

Het overzicht van de algemene reserve bevat de financiële resultaten over de periode 2026 – 2030. Een toelichting op de resultaten voor de jaren 2027 – 2030 is opgenomen in de Bestuurlijke hoofdlijnen.

07 | De stand en het verloop van voorzieningen

Landelijke en lokale kaders over voorzieningen

Voorzieningen maken onderdeel uit van de balans van de gemeente. De balans geeft op een bepaald moment inzicht in de bezittingen, schulden en het eigen vermogen van de gemeente.

Een voorziening wordt gevormd voor toekomstige verplichtingen, verliezen of risico's waarvan de omvang nog niet exact bekend is, maar wel redelijkerwijs kan worden ingeschat. Voorzieningen zorgen ervoor dat deze kosten tijdig worden meegenomen in de financiële positie van de gemeente.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt in artikel 44 dat voorzieningen kunnen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs kan worden geschat;
- bestaande risico's die naar verwachting leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in toekomstige jaren worden gemaakt, wanneer deze mede hun oorsprong vinden in het huidige of een eerder begrotingsjaar en de voorziening bedoeld is om de lasten gelijkmatig over meerdere jaren te verdelen.

Overige uitgangspunten:

- Tot de voorzieningen behoren ook van derden ontvangen middelen die verplicht aan een specifiek doel moeten worden besteed, zoals opbrengsten uit de rioolheffing en afvalstoffenheffing.
- Een voorziening moet naar beste schatting voldoende zijn om de betreffende verplichting of het risico af te dekken. De omvang mag daarom niet groter of kleiner zijn dan noodzakelijk. Een voorziening mag geen negatief saldo hebben.
- De omvang van de voorzieningen wordt zichtbaar gemaakt op de balans. Hierop gelden twee uitzonderingen:
 - de voorziening dubieuze debiteuren;
 - de voorziening verlieslatende grondexploitaties.

Deze voorzieningen worden als correctiepost in mindering gebracht op de betreffende balanspost.

De gemeenteraad heeft in september 2024 de Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. De uitgangspunten uit deze nota zijn samengevat in onderstaand overzicht.

Verloopoverzicht van de voorzieningen

Verloopoverzicht voorzieningen 2026 - 2030 (bedragen x € 1.000)						
1.	Bijdrage akoestische maatregelen Stationslocatie Mijndrecht	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand per 1 januari	220	220	220	220	220

Verloopoverzicht voorzieningen 2026 - 2030 (bedragen x € 1.000)						
	Toevoegingen	0	0	0	0	0
	Bestedingen	0	0	0	0	0
	Stand per 31 december	220	220	220	220	220
2.	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA)	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand per 1 januari	3.163	3.481	0	0	0
	Toevoegingen	318	318	0	0	0
	Bestedingen	0	-3.799	0	0	0
	Stand per 31 december	3.481	0	0	0	0
3.	Verlofsparen	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand per 1 januari	1.754	2.004	2.254	2.504	2.754
	Toevoegingen	250	250	250	250	250
	Bestedingen	0	0	0	0	0
	Stand per 31 december	2.004	2.254	2.504	2.754	3.004
4.	Gemeentelijke gebouwen	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand per 1 januari	2.341	1.996	2.135	2.242	1.548
	Toevoegingen	331	331	331	331	331
	Bestedingen	-676	-192	-224	-1.025	-195
	Stand per 31 december	1.996	2.135	2.242	1.548	1.684
5.	Begraafplaatsen	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand per 1 januari	144	167	166	201	236
	Toevoegingen	35	35	35	35	35
	Bestedingen	-12	-36	0	0	0
	Stand per 31 december	167	166	201	236	271

Verloopoverzicht voorzieningen 2026 - 2030 (bedragen x € 1.000)						
6.	Afvalstoffenheffing	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand per 1 januari	1.701	1.391	760	625	637
	Toevoegingen	0	0	0	12	128
	Bestedingen	-310	-631	-135	0	0
	Stand per 31 december	1.391	760	625	637	765
7.	Riool- en waterzorgheffing	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand per 1 januari	600	729	870	986	1.006
	Toevoegingen	129	141	116	20	48
	Bestedingen	0	0	0	0	0
	Stand per 31 december	729	870	986	1.006	1.054
8.	Wonen	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand per 1 januari	121	114	114	114	114
	Toevoegingen	0	0	0	0	0
	Bestedingen	-7	0	0	0	0
	Stand per 31 december	114	114	114	114	114

Toelichting per voorziening

Toelichting per voorziening

Nr.	Naam van de voorziening	Toelichting
1.	Bijdrage akoestische maatregelen Stationslocatie Mijdrecht	Als het transformatorstation in de periode 2021 - 2031 wordt vergroot door toegenomen energievraag, dan draagt de gemeente maximaal 220.000 euro bij voor akoestische maatregelen. Dit is contractueel vastgelegd tussen Stedin en de gemeente.
2.	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA)	De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de pensioenen van (oud-)wethouders. Deze verantwoordelijkheid volgt

Toelichting per voorziening

Nr.	Naam van de voorziening	Toelichting
		uit de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Anders dan bij reguliere medewerkers loopt dit pensioen (nu nog) niet via het ABP, maar wordt het door de gemeente in eigen beheer opgebouwd. Om ervoor te zorgen dat hiervoor voldoende geld beschikbaar is, vormt de gemeente een pensioenvoorziening. Dit is een bedrag op de balans dat aangeeft hoeveel geld naar verwachting nodig is om de toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen betalen. De hoogte van deze voorziening wordt vastgesteld met behulp van een actuariële berekening. Zo'n berekening houdt onder andere rekening met levensverwachting en rentestanden. <i>Overgang naar nieuw pensioenstelsel</i> Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit betekent dat de pensioenverplichtingen worden overgedragen aan het ABP. De feitelijke overdracht van de opgebouwde rechten vindt plaats in 2027. Bij deze overdracht kan blijken dat de gemeente meer geld heeft gereserveerd dan nodig is. In dat geval kan (een deel van) de pensioenvoorziening vrijvallen. Dit kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van een hogere rente of aangepaste uitgangspunten in de berekening. Een eventuele vrijval leidt tot een eenmalig financieel voordeel voor de gemeente. Na 2028 betaalt niet langer de individuele gemeente rechtstreeks de APPA-pensioenen; het ABP keert deze uit, terwijl de overheden daarvoor premie betalen en de bestaande rechten overdragen aan het fonds.
3.	Verlofsparen	In de gemeentelijke CAO is vastgelegd dat ambtenaren verlof mogen opsparen. Dit stelt hen in staat om langere tijd vrij te nemen of eventueel eerder met pensioen te gaan. Deze regeling is van toepassing op alle gemeenten.
4.	Gemeentelijke gebouwen	Deze voorziening is gevormd om de meerjarige onderhoudskosten van diverse gemeentelijke gebouwen

Toelichting per voorziening

Nr.	Naam van de voorziening	Toelichting
		op een gelijkmatige en planmatige wijze te kunnen opvangen. Hiermee wordt voorkomen dat grote onderhoudsuitgaven in één begrotingsjaar een onevenredige druk leggen op het begrotingsresultaat. In 2023 heeft de gemeenteraad het <i>Integraal Vastgoedbeheerplan 2023 – 2027</i> vastgesteld. Dit plan vormt de basis voor de omvang en inzet van deze voorziening. De voorziening heeft betrekking op het planmatig onderhoud van de volgende gebouwen en objecten: • Brugwachterswoningen; • Diverse gemeentelijke woningen; • Brandweerkazernes; • Gemeentehuis inclusief werkcentrum; • Werkplaatsen in Abcoude, Baambrugge en Mijdrecht; • Sporthal De Eendracht en De Phoenix; • Kerktorens in Abcoude, Mijdrecht en Wilnis; • Piet Mondriaangebouw (Integraal kindcentrum) Abcoude; • Jongerencentrum Tumult; • NME-centrum; • Brede School Present; • Veenweidebad; • Gebouw op begraafplaats Abcoude en Baambrugge; • Herenweg 196; • Brugwachtersverblijven; • Geitenwei; • Hertenkamp.
5.	Begraafplaatsen	In januari 2017 heeft de raad ingestemd met het voorstel 'Financiële onderbouwing van de voorziening en tarieven met betrekking tot de algemene begraafplaatsen in De Ronde Venen'. De voorziening is voor het opvangen van meerjarige onderhoudskosten en het ruimen van graven.
6.	Afvalstoffenheffing	Uit deze voorziening worden incidentele tegenvallers in de kosten en de opbrengsten van afval opgevangen zonder dat er tariefsaanpassingen nodig zijn. Zie voor meer informatie de paragraaf <i>Lokale heffingen</i>.

Toelichting per voorziening

Nr.	Naam van de voorziening	Toelichting
7.	Riool- en waterzorgheffing	Uit deze voorziening worden incidentele tegenvallers in de kosten en de opbrengsten van riolering en waterzorg opgevangen zonder dat er tariefsaanpassingen nodig zijn. Zie voor meer informatie de paragraaf <i>Lokale heffingen</i> .
8.	Wonen	In een overeenkomst Koopgarantregeling met woningbouwvereniging Cazes Wonen is afgesproken dat de ontvangen bijdragen door de gemeente worden ingezet voor sociale volkshuisvesting. Uit deze voorziening worden incidentele kosten voor sociale volkshuisvestelijke doeleinden opgevangen.

08 | Totaaloverzicht meerjareninvesteringsprogramma 2027 - 2030

Landelijke en lokale kaders over investeringen

- Onder investeringen wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. De investeringen worden op de balans verantwoord. De lasten voortvloeiende uit de investeringen, zoals onderhoud, afschrijvingen, toegerekende rente, verzekeringen, behoren tot de jaarlijkse exploitatielasten.
- Bij een bestaand actief is sprake van een investering als de uitgaven:
 - leiden tot een significante kwaliteitsverbetering; en/of
 - leiden tot het verlengen van de levensduur; en/of
 - aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet- en regelgeving (bijvoorbeeld investeringen in een gebouw om te voldoen aan veiligheidsvoorschriften).
- Wanneer uitgaven worden gedaan voor het behoud van de oorspronkelijke kwaliteit en levensduur van een actief, dan is er sprake van onderhoud.
- Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan 25.000 euro worden niet geactiveerd. Uitzondering hierop is dat gronden en terreinen altijd worden geactiveerd.
- In 2025 heeft de gemeenteraad de Nota activeren, waarderen en afschrijven vastgesteld.
- De jaarlijkse waardevermindering (afschrijving) start na het jaar van afronden.
- In onderstaande tabel zijn de nieuwe investeringsbudgetten van 2027 tot en met 2030 opgenomen.
- Daarnaast zijn er investeringsbudgetten die in 2025 en de jaren daarvoor beschikbaar zijn gesteld en doorlopen tot in 2026 en verder. Deze reeds toegekende investeringsbudgetten zijn niet opgenomen in de onderstaande tabel.

Meerjareninvesteringsprogramma 2027 - 2030

Meerjareninvesteringsprogramma 2027 - 2030 (bedragen x € 1.000)

Nr.	Onderwerp	Investering				Afschrijvingskosten			Opmerking
		2027	2028	2029	2030	2028	2029	2030	
Programma 1 Wonen									
1.	Afval	100	170	80	0	0	14	30	Onderdeel van tarief afvalstoffenheffing
2.	Bruggen	1.707	1.350	555	715	0	78	149	Onderdeel van begrotingsresultaat
3.	Riolering	620	400	400	0	0	31	42	Onderdeel van tarief riool- en waterzorgheffing
4.	Vastgoed	57	180	0	0	0	21	27	Onderdeel van begrotingsresultaat
5.	Voertuigen en materialen	531	118	514	155	0	57	74	Onderdeel van begrotingsresultaat
6.	Wegen	10.376	15.882	6.051	1.592	0	183	410	Onderdeel van begrotingsresultaat

Meerjareninvesteringsprogramma 2027 - 2030 (bedragen x € 1.000)

Nr.	Onderwerp	Investering				Afschrijvingskosten			Opmerking
		2027	2028	2029	2030	2028	2029	2030	
7.	Speelvoorzieningen	120	0	0	0	0	12	12	Onderdeel van begrotingsresultaat
Totaal programma 1		13.511	18.100	7.600	2.462	0	396	744	
<i>Programma 2 Samenleven</i>									
8.	Binnensportaccommodaties	0	658	0	0	0	0	27	Onderdeel van begrotingsresultaat
9.	Buitensportaccommodaties	1.559	790	0	0	0	71	150	Onderdeel van begrotingsresultaat
10.	Onderwijshuisvesting	1.261	11.362	0	0	0	0	293	Onderdeel van begrotingsresultaat
11.	Vastgoed	91	0	0	0	0	4	4	Onderdeel van begrotingsresultaat
Totaal programma 2		2.911	12.810	0	0	0	75	474	
<i>Programma 3 Veiligheid</i>									
12.	Vastgoed	0	34	0	0	0	0	1	Onderdeel van begrotingsresultaat

Meerjareninvesteringsprogramma 2027 - 2030 (bedragen x € 1.000)

Nr.	Onderwerp	Investering				Afschrijvingskosten			Opmerking
		2027	2028	2029	2030	2028	2029	2030	
	Totaal programma 3	0	34	0	0	0	0	1	
<i>Programma 4 Bedrijfsvoering</i>									
13.	Automatisering	335	613	335	460	0	63	201	Onderdeel van begrotingsresultaat
	Totaal programma 4	335	613	335	460	0	63	201	
	Totaal	16.757	31.557	7.935	2.922	0	534	1.420	

09 | Verdeling programma's naar landelijke taakvelden

Landelijke kaders voor verdeling programma's naar taakvelden

Volgens landelijke voorschriften bevat de begroting een overzicht van de baten en lasten per taakveld en de wijze waarop deze over de programma's zijn verdeeld. Omdat alle gemeenten dezelfde taakvelden hanteren, maakt dit een vergelijking tussen gemeenten mogelijk.

Verdeling taakvelden over de 5 programma's

Programma 1 | Wonen

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	5.5 Cultureel erfgoed
2.1 Verkeer en vervoer	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
2.2 Parkeren	7.2 Riolering
2.4 Economische havens en waterwegen	7.3 Afval
2.5 Openbaar vervoer	7.4 Milieubeheer
3.1 Economische ontwikkeling	7.5 Begraafplaatsen en crematoria
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.1 Ruimte en leefomgeving
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
3.4 Economische promotie	8.3 Wonen en bouwen

Programma 2 | Samenleven

4.1 Openbaar basisonderwijs	6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)
4.2 Onderwijshuisvesting	6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal
5.1 Sportbeleid en activering	6.753 Jeugdhulp ambulant lokaal
5.2 Sportaccommodaties	6.761 jeugdhulp met verblijf lokaal
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal
5.4 Musea	6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk

5.6 Media	6.791 PGB Wmo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.792 PGB Jeugd
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	6.811 Beschermd wonen (Wmo)
6.3 Inkomensregelingen	6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)
6.4 WSW en beschut werk	6.821 Jeugdbescherming
6.5 Arbeidsparticipatie	6.822 Jeugdreclassering
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	6.91 Coördinatie en beleid Wmo
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	6.92 Coördinatie en beleid Jeugd
6.712 Begeleiding (Wmo)	7.1 Volksgezondheid
6.713 Dagbesteding	
Programma 3 Veiligheid	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.2 Openbare orde en veiligheid
Programma 4 Bedrijfsvoering	
0.1 Bestuur	0.4 Overhead
0.2 Burgerzaken	
Programma 5 Financiën	
0.5 Treasury	0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
0.61 OZB woningen	0.8 Overige baten en lasten
0.62 OZB niet-woningen	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
0.63 Parkeerbelasting	0.10 Mutaties reserves
0.64 Belastingen overig	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Taakvelden 2026 - 2030

Bedragen x €1.000

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
XT-01	Bestuur					
Lasten		3.404	3.397	3.396	3.395	3.395
XT-010	Mutaties reserves					
Stortingen		7.558	18.145	2.038	2.262	3.393
Onttrekkingen		8.319	3.162	2.184	2.381	419
Totaal saldo inzet reserves		761	-14.983	146	119	-2.974
XT-011	Res. v.de rek. van baten lasten					
Stortingen		0	446	0	0	0
Onttrekkingen		865	0	2.248	4.118	4.205
Totaal saldo inzet reserves		865	-446	2.248	4.118	4.205
XT-02	Burgerzaken					
Lasten		1.932	2.068	1.999	1.781	1.868
Baten		1.089	1.151	1.083	675	596
Totaal saldo van baten en lasten		-843	-916	-915	-1.105	-1.271
XT-03	Beheer overige gebouwen en gronden					
Lasten		1.027	2.340	840	1.867	851
Baten		254	1.559	250	252	254
Totaal saldo van baten en lasten		-772	-781	-590	-1.615	-598
XT-04	Overhead					
Lasten		21.133	21.710	21.145	21.944	22.032
Baten		25	25	25	25	25
Totaal saldo van baten en lasten		-21.108	-21.686	-21.120	-21.919	-22.008
XT-05	Treasury					
Lasten		114	83	62	79	137
Baten		98	98	98	123	123
Totaal saldo van baten en lasten		-16	15	36	44	-14
XT-061	OZB woningen					
Lasten		784	793	793	793	793
Baten		8.270	8.480	8.480	8.480	8.480
Totaal saldo van baten en lasten		7.486	7.687	7.687	7.687	7.687
XT-062	OZB niet-woningen					

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Baten		5.660	5.800	5.800	5.800	5.800
XT-063	Parkeerbelasting					
Lasten		15	0	0	0	0
Baten		22	22	22	22	22
Totaal saldo van baten en lasten		7	22	22	22	22
XT-064	Belastingen overig					
Lasten		561	560	560	560	560
Baten		177	187	187	187	187
Totaal saldo van baten en lasten		-384	-373	-373	-373	-373
XT-07	Algemene uitkering					
Baten		86.090	89.170	86.970	85.900	87.470
XT-08	Overige baten en lasten					
Lasten		151	188	189	189	189
XT-09	Vennootschapsbelasting (VpB)					
Lasten		25	25	25	25	25
XT-11	Crisisbeheersing en brandweer					
Lasten		4.138	4.397	4.495	4.494	4.513
Baten		304	4	4	4	4
Totaal saldo van baten en lasten		-3.834	-4.393	-4.491	-4.490	-4.509
XT-12	Openbare orde en veiligheid					
Lasten		828	1.087	1.262	1.237	1.212
Baten		75	75	75	75	75
Totaal saldo van baten en lasten		-752	-1.012	-1.187	-1.162	-1.137
XT-21	Verkeer en vervoer					
Lasten		12.768	12.524	13.776	14.178	14.573
Baten		447	496	496	442	442
Totaal saldo van baten en lasten		-12.322	-12.027	-13.279	-13.735	-14.131
XT-22	Parkeren					
Lasten		40	53	53	53	53
XT-24	Economische havens en waterwegen					
Lasten		633	661	661	757	757

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
XT-25	Openbaar vervoer					
Lasten		285	299	274	274	274
Baten		32	32	32	32	32
Totaal saldo van baten en lasten		-253	-267	-242	-242	-242
XT-31	Economische ontwikkeling					
Lasten		314	365	395	315	265
XT-32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur					
Lasten		0	4.275	0	8.097	8.097
Baten		0	4.275	0	8.097	8.097
Totaal saldo van baten en lasten		0	0	0	0	0
XT-33	Bedr.loket en bedr.regelingen					
Lasten		228	261	261	261	261
Baten		175	175	175	175	175
Totaal saldo van baten en lasten		-53	-86	-86	-86	-86
XT-34	Economische promotie					
Lasten		107	207	157	127	127
Baten		1.400	1.433	1.433	1.433	1.433
Totaal saldo van baten en lasten		1.293	1.226	1.276	1.306	1.306
XT-41	Openbaar basisonderwijs					
Lasten		194	159	159	159	159
XT-42	Onderwijshuisvesting					
Lasten		2.536	2.489	2.527	2.865	3.613
Baten		154	154	154	154	154
Totaal saldo van baten en lasten		-2.382	-2.335	-2.373	-2.711	-3.460
XT-43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken					
Lasten		3.539	3.893	4.013	4.131	4.249
Baten		750	940	1.010	1.078	1.146
Totaal saldo van baten en lasten		-2.789	-2.953	-3.003	-3.053	-3.103
XT-51	Sportbeleid en activering					

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten		411	373	373	373	373
Baten		247	210	210	210	210
Totaal saldo van baten en lasten		-164	-163	-163	-163	-163
XT-52	Sportaccommodaties					
Lasten		3.734	3.942	4.181	4.225	4.252
Baten		1.242	1.281	1.277	1.277	1.277
Totaal saldo van baten en lasten		-2.492	-2.660	-2.904	-2.948	-2.975
XT-53	Cultuurpresentatie					
Lasten		357	364	364	364	364
Baten		5	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		-352	-364	-364	-364	-364
XT-54	Musea					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-55	Cultureel erfgoed					
Lasten		261	298	298	298	298
Baten		7	7	7	7	7
Totaal saldo van baten en lasten		-254	-291	-291	-291	-291
XT-56	Media					
Lasten		1.181	1.074	1.074	1.074	1.074
Baten		30	30	30	30	30
Totaal saldo van baten en lasten		-1.151	-1.044	-1.044	-1.044	-1.044
XT-57	Openbaar groen en recreatie					
Lasten		6.858	7.034	6.809	6.875	6.939
Baten		35	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		-6.823	-7.034	-6.809	-6.875	-6.939
XT-61	Samenkracht en burgerparticip.					
Lasten		12.449	13.452	13.194	13.310	13.317
Baten		8.398	9.124	9.124	9.124	9.124
Totaal saldo van baten en lasten		-4.050	-4.327	-4.070	-4.186	-4.192
XT-62	Toegang en eerstelijnsvoorz(tm 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
XT-623	Toegang en eerstelijnsv. Integraal					
Lasten		4.227	4.935	4.735	4.685	4.685
Baten		25	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		-4.202	-4.935	-4.735	-4.685	-4.685
XT-63	Inkomensregelingen					
Lasten		11.877	12.151	12.151	12.151	12.151
Baten		9.470	9.672	9.672	9.672	9.672
Totaal saldo van baten en lasten		-2.407	-2.479	-2.479	-2.479	-2.479
XT-64	WSW en beschut werk					
Lasten		2.473	2.538	2.528	2.518	2.518
Baten		140	140	140	140	140
Totaal saldo van baten en lasten		-2.333	-2.398	-2.388	-2.378	-2.378
XT-65	Arbeidsparticipatie					
Lasten		1.537	1.647	1.637	1.601	1.601
Baten		0	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		-1.537	-1.647	-1.637	-1.601	-1.601
XT-66	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)					
Lasten		0	1.596	545	0	0
Baten		0	79	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		0	-1.517	-545	0	0
XT-660	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)					
Lasten		1.759	117	1.168	1.713	1.713
Baten		160	81	160	160	160
Totaal saldo van baten en lasten		-1.599	-36	-1.008	-1.553	-1.553
XT-6711	Huishoudelijk hulp (Wmo)					
Lasten		3.000	3.150	3.200	1.490	1.520
Baten		175	100	520	520	520
Totaal saldo van baten en lasten		-2.825	-3.050	-2.680	-970	-1.000
XT-6712	Begeleiding (Wmo)					
Lasten		2.300	2.325	2.325	2.375	2.375

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
XT-6713	Dagbesteding (Wmo)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-6714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-671A	Huishoudelijk hulp (Wmo) (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
Baten		0	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		0	0	0	0	0
XT-671B	Begeleiding (WMO) (t/m 2024)					
Lasten		0	-15	0	0	0
XT-671C	Dagbesteding (WMO) (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-671D	Overige maatwerkarrang. (t/m 2024)					
Lasten		0	15	0	0	0
XT-672A	Jeugdhulp begeleiding (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-672B	Jeugdhulp behandeling (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-672C	Jeugdhulp dagbesteding (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-672D	Jeugdhulp zonder verblijf (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-673A	Pleegzorg (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-673B	Gezinsgericht (t/m 2024)					

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten		0	0	0	0	0
XT-673C	Jeugdhulp met verblijf (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-674A	Jeugdh. GGZ zonder verblijf(tm 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-674B	Jeugdh crisis/LTA/GGZ- verbl.(tm2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-674C	Gesloten plaatsing (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-6751	Jeugdhulp ambulant lokaal					
Lasten		40	40	40	40	40
Baten		0	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		-40	-40	-40	-40	-40
XT-6752	Jeugdhulp ambulant regionaal					
Lasten		9.200	9.250	8.940	8.940	8.940
Baten		0	0	420	420	420
Totaal saldo van baten en lasten		-9.200	-9.250	-8.520	-8.520	-8.520
XT-6753	Jeugdhulp ambulant landelijk					
Lasten		250	260	260	260	260
XT-6761	Jeugdhulp met verblijf lokaal					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal					
Lasten		2.100	2.175	2.175	2.175	2.175
XT-6763	Jeugdhulp met verblijf landelijk					
Lasten		10	10	10	10	10
XT-6791	PGB Wmo					

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Lasten		300	250	250	250	250
XT-6792	PGB Jeugd					
Lasten		200	250	250	250	250
XT-6811	Beschermd wonen					
Lasten		700	700	700	700	700
Baten		700	700	700	700	700
Totaal saldo van baten en lasten		0	0	0	0	0
XT-6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang					
Lasten		300	300	300	300	300
Baten		300	300	300	300	300
Totaal saldo van baten en lasten		0	0	0	0	0
XT-681A	Beschermd wonen (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-681B	Maatsch.- en vrouwenopvang(t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-6821	Jeugdbescherming					
Lasten		1.650	1.700	1.700	1.700	1.700
XT-682A	Jeugdbescherming (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-682B	Jeugdreclassering (t/m 2024)					
Lasten		0	0	0	0	0
XT-691	Coördinatie en beleid Wmo					
Lasten		1.675	1.852	1.852	1.852	1.852
XT-692	Coördinatie en beleid Jeugd					
Lasten		2.105	1.944	1.944	1.744	1.744
XT-71	Volksgezondheid					
Lasten		2.048	2.387	1.987	1.987	1.987
Baten		1.200	1.400	1.000	1.000	1.000

Programmabudget		Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2028 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2029 na Kadernota 2027 en mutaties	Raming 2030 na Kadernota 2027 en mutaties
Totaal saldo van baten en lasten		-848	-987	-987	-987	-987
XT-72	Riolering					
Lasten		4.664	4.867	4.901	4.936	4.976
Baten		6.092	6.290	6.330	6.380	6.420
Totaal saldo van baten en lasten		1.429	1.423	1.429	1.444	1.444
XT-73	Afval					
Lasten		5.413	6.642	7.077	7.122	7.188
Baten		7.172	8.559	9.004	9.069	9.135
Totaal saldo van baten en lasten		1.759	1.917	1.927	1.947	1.947
XT-74	Milieubeheer					
Lasten		3.646	3.034	3.068	3.018	3.018
Baten		957	8	8	8	8
Totaal saldo van baten en lasten		-2.689	-3.026	-3.060	-3.010	-3.010
XT-75	Begraafplaatsen en crematoria					
Lasten		384	462	462	462	462
Baten		444	455	455	455	455
Totaal saldo van baten en lasten		60	-7	-7	-7	-7
XT-81	Ruimte en leefomgeving					
Lasten		4.435	1.812	1.400	1.202	1.132
Baten		3.086	2.421	1.532	2.375	3.506
Totaal saldo van baten en lasten		-1.349	609	131	1.173	2.374
XT-82	Grondexploitatie					
Lasten		959	742	214	817	0
Baten		5.120	6.127	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten		4.161	5.385	-214	-817	0
XT-83	Wonen en bouwen					
Lasten		10.094	7.616	7.333	6.860	6.883
Baten		5.700	17.491	6.911	6.221	6.221
Totaal saldo van baten en lasten		-4.394	9.875	-422	-639	-662
Totaal taakvelden		0	0	0	0	0

10 | Meerjarige prognose van de balans en het EMU-saldo

Landelijke kaders voor meerjarenprognose balans en EMU-saldo

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo is landelijk voorgeschreven dat bij de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde balans moet worden opgenomen. Deze balans moet meerjarig zijn en geeft inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. De presentatie van de geprognosticeerde balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen. Bij de prognoses is rekening gehouden met de mutaties voortvloeiend uit het investeringsprogramma en de mutaties in de reserves en voorzieningen.

Meerjarenprognose balans 2025 - 2030

Meerjarenprognose balans (balans x € 1.000)

	Eind 2025	Eind 2026	Eind 2027	Eind 2028	Eind 2029	Eind 2030
Balans op hoofdlijnen						
Activa:						
1. Immateriële vaste activa	4.910	4.993	6.647	6.482	7.466	8.468
2. Materiële vaste activa	121.727	135.102	173.884	195.291	204.401	200.823
3. Financiële vaste activa:	4.087	5.112	5.137	5.162	5.187	5.212
4. Voorraden	2.137	2.351	1.072	1.820	-360	-1.891
5. Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	20.615	13.007	13.007	13.007	13.007	13.007
6. Liquide middelen	161	1.318	0	0	3.979	13.248
7. Overlopende activa	10.211	10.211	10.211	10.211	10.211	10.211
Totaal activa	163.848	172.094	209.958	231.973	243.891	249.078
Passiva:						
8. Eigen vermogen (reserves)	31.537	33.490	48.919	46.524	42.286	41.006
9. Voorzieningen	10.045	10.100	6.517	6.889	6.511	7.106

Meerjarenprognose balans (balans x € 1.000)

10.	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	101.506	107.744	133.683	156.821	174.334	180.206
11.	Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	8.114	8.114	8.193	9.093	8.114	8.114
12.	Overlopende passiva	12.646	12.646	12.646	12.646	12.646	12.646
Totaal passiva		163.848	172.094	209.958	231.973	243.891	249.078

EMU-saldo

- Het begrotingssaldo van een land geeft weer of een land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Als de uitgaven in een bepaald jaar groter zijn dan de inkomsten, is er in dat jaar sprake van een tekort en groeit de staatsschuld. Het begrotingssaldo geeft daarmee een indicatie van de staat waarin het huishoudboekje van de overheid in een bepaald jaar verkeert. De lidstaten van de Europese Unie hebben afgesproken allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingssaldo te werken. Ze noemen dit het EMU-saldo.
- Gemeenten zijn verplicht om in hun begroting een berekening van het EMU-saldo op te nemen voor de begrotingsjaren 2026 – 2028.
- De EMU-systematiek werkt evenwel op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investerings- en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.
- Het EMU-saldo voor De Ronde Venen voor 2027 komt uit op € -27.311.000. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven groter zijn dan de inkomsten. Dat blijkt uit onderstaande berekening.

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2026	2027	2028
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-1.455	15.429	-2.394
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-13.458	-40.436	-21.242
3. Mutatie voorzieningen	55	-3.583	372

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2026	2027	2028
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-214	1.279	-748
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-15.072	-27.311	-24.012

11 | Borg- en garantstellingen

De gemeente De Ronde Venen heeft garanties verstrekt voor de betaling van rente en aflossing op leningen. Deze leningen zijn aangegaan door woningbouwvereniging Cazas en verschillende sport- en welzijnsorganisaties voor de financiering van hun vaste activa. Hierbij volgen we de richtlijnen die zijn vastgesteld in de Nota borg- en garantstellingen.

Borg- en garantstellingen (bedragen x € 1.000)				
Nr.	Naam van de instelling	Rekening 2025	Prognose 2026	Prognose 2027
<i>Woningbouw:</i>				
1.	Stichting Cazas Wonen	268.348	300.000	340.000
2.	Hypotheekfonds overheidspersoneel	479	230	230
<i>Sport, welzijn en zorg:</i>				
3.	FC Abcoude	374	342	310
4.	Stichting Ons Dorpshuis (De Boei)	1.064	1.008	952
5.	Sporthuis Abcoude	4.686	4.558	4.439
6.	Abcouder Lawn Tennis Club	304	288	272
Totaal		275.255	306.426	346.203

Toelichting:

- De geborgde leningen van Stichting Cazas Wonen gaan via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW):
 - De achtervang van de gemeenten en het Rijk is het sluitstuk van de zekerheidsstructuur binnen het borgstelsel voor woningbouw. Pas als het WSW niet aan hun betaalverplichtingen kan voldoen, verstrekken de gemeenten en het Rijk renteloze leningen aan het WSW.
 - Het WSW is nog nooit aangesproken op de borg en schat het risico van de gemeenten en het Rijk in als zeer klein.
- Hypotheekfonds overheidspersoneel
 - Door landelijke wetgeving is het hypotheekfonds overheidspersoneel vervallen en worden geen nieuwe garanties verstrekt.

12 | Landelijke indicatoren BBV

Gemeenten nemen landelijke beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. Deze indicatoren bestrijken een breed scala aan onderwerpen, variërend van criminaliteit en afvalverwerking tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwprojecten. De data zijn afkomstig uit verschillende bronnen, zoals gemeenten, burger- en ondernemerspeilingen, het CBS, COELO, DUO, GGD, Kadaster, de Kamer van Koophandel, de Kiesraad, NOC*NSF, Logius, het RIVM en Veiligheid.nl. De gegevens zijn beschikbaar op de website [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl), die regelmatig wordt bijgewerkt met nieuwe informatie.

Landelijke indicatoren

Landelijke indicatoren			
Economie			
1. Functiemenging	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	49,8%	57,4%	53,4%
2022	50,1%	57,9%	53,9%
2023	50,3%	58,4%	54,3%
2024	50,3%	58,7%	54,5%
2025	50,7%	59,0%	54,6%
2026	-	-	-
2. Vestigingen (van bedrijven)	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	210,5	184,4	165,5
2022	224,4	194,7	174,4
2023	237,2	205,3	183,1
2024	247,5	212,7	191,4
2025	255,4	217,7	196,1
2026	-	-	-
Volksgezondheid en milieu			

Landelijke indicatoren

3. Huishoudelijk afval per gemeente per inwoner	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	163 kg	166 kg	164 kg
2022	150 kg	159 kg	153 kg
2023	149 kg	155 kg	148 kg
2024	140 kg	154 kg	148 kg
2025	-	-	-
2026	-	-	-
4. Hernieuwbare elektriciteit	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	15,6%	13,6%	24,9%
2022	23,0%	19,3%	32,7%
2023	26,5%	21,7%	40%
2024	30,2%	-	42,5%
2025	-	-	-
2026	-	-	-
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
5. Gemiddelde WOZ-waarde (alle woningen)	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	€ 399.000	€ 349.000	€ 290.000
2022	€ 440.000	€ 382.000	€ 317.000
2023	€ 515.000	€ 447.000	€ 368.000
2024 (voorlopig)	€ 515.000	€ 450.000	€ 378.000
2025 (voorlopig)	€ 543.000	€ 480.000	€ 398.000
2026 (voorlopig)	€ 583.000	€ 534.000	€ 439.000

Landelijke indicatoren

6. Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	5,9	10,6	8,9
2022	8,0	11,2	9,3
2023	8,3	9,8	9,1
2024	2,0	8,2	8,4
2025	-	-	-
2026	-	-	-
7. Demografische druk	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	75,2%	67,8%	70,1%
2022	76,5%	68,0%	70,3%
2023	77,3%	67,9%	70,3%
2024	77,9%	67,8%	70,4%
2025	79,0%	68,1%	70,7%
2026	80,6%	68,6%	71,3%
8. Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	€ 739	€ 768	€ 733
2022	€ 856	€ 868	€ 823
2023	€ 877	€ 923	€ 860
2024	€ 890	€ 972	€ 928
2025	€ 988	€ 1.034	€ 957
2026	€ 1.034	€ 1.074	€ 993
9. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland

Landelijke indicatoren			
2021	€ 815	€ 860	€ 810
2022	€ 933	€ 964	€ 905
2023	€ 956	€ 1.019	€ 942
2024	€ 990	€ 1.094	€ 1.014
2025	€ 1.088	€ 1.174	€ 1.050
2026	€ 1.134	€ 1.220	€ 1.091
Onderwijs			
10. Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	2,7	2,2	2,7
2022	-	5,2	4,2
2023	3,4	5,2	6,3
2024	3,0	6,2	6,7
2025	6,0	5,6	7,4
2026	-	-	-
11. Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	18	18	20
2022	12	21	24
2023	23	25	27
2024	11	25	28
2025	34	28	28
2026	-	-	-
12. Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland

Landelijke indicatoren			
2021	1,3%	1,6%	1,9%
2022	1,9%	2,1%	2,4%
2023	1,7%	2,0%	2,4%
2024	2,0%	2,0%	2,3%
2025	-	-	-
2026	-	-	-
Sport			
13. Niet-sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	-	-	-
2022	39,3%	40,2%	46,4%
2023	-	-	-
2024	36,8%	36,8%	42,5%
2025	-	-	-
2026	-	-	-
Sociaal domein			
14. Banen per 1.000 inwoners van 15 - 64 jaar	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	649,9	895,3	807,6
2022	666,8	922,4	827,6
2023	671,9	940,5	839,9
2024	680,6	954,9	850,2
2025	696,6	970,4	858,8
2026	-	-	-

Landelijke indicatoren

15. Jongeren met een delict voor de rechter	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	1%	1%	1%
2022	1%	1%	1%
2023	1%	1%	1%
2024	-	-	-
2025	-	-	-
2026	-	-	-
16. Kinderen in uitkeringsgezin	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	4%	5%	6%
2022	4%	5%	6%
2023	4%	5%	6%
2024	-	-	-
2025	-	-	-
2026	-	-	-
17. Werkloze jongeren	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	0%	1%	2%
2022	1%	1%	1%
2023	1%	1%	2%
2024	-	-	-
2025	-	-	-
2026	-	-	-
18. Netto arbeidsparticipatie	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland

Landelijke indicatoren			
2021	71,9%	73,0%	70,4%
2022	73,8%	75,0%	72,2%
2023	74,8%	75,6%	73,1%
2024	75,2%	75,8%	73,2%
2025	75,5%	76,0%	73,2%
2026	-	-	-
19. Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	169,9	287,4	349,5
2022	129,0	239,4	297,9
2023	123,7	232,1	280,7
2024	130,4	235,8	285,2
2025	132,8	234,7	281,2
2026	-	-	-
20. Lopende re- integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	130,7	183,7	197,7
2022	131,2	175,6	197,7
2023	161,9	170,3	191,5
2024	151,6	173,6	203,1
2025	191,5	177,7	217,8
2026	-	-	-

Landelijke indicatoren

21. Jongeren met jeugdhulp als percentage van alle jongeren tot 18 jaar	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	9,4%	13,9%	13,2%
2022	9,9%	14,2%	13,5%
2023	10,7%	14,3%	13,9%
2024	10,6%	14,0%	14,0%
2025	10,1%	13,2%	13,7%
2026	-	-	-
22. Jongeren met jeugdbescherming als percentage van alle jongeren tot 18 jaar	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	1,0%	1,0%	1,2%
2022	0,9%	1,0%	1,2%
2023	0,9%	0,9%	1,1%
2024	0,9%	0,9%	1,0%
2025	0,8%	0,8%	1,0%
2026	-	-	-
23. Jongeren met jeugdreclassering als percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	0,2%	0,3%	0,3%
2022	0,0%	0,2%	0,3%
2023	0,0%	0,2%	0,3%
2024	0,2%	0,2%	0,4%
2025	0,2%	0,2%	0,4%

Landelijke indicatoren			
2026	-	-	-
24. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	470	589	702
2022	480	576	710
2023	490	571	700
2024	530	582	720
2025	510	577	720
2026	-	-	-
Veiligheid			
25. Verwijzingen Halt	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	4	6	8
2022	7	6	8
2023	5	7	9
2024	8	7	9
2025	7	7	10
2026	-	-	-
26. Winkeldiefstallen	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	0,6	1,7	1,8
2022	0,6	2,3	2,3
2023	0,9	2,3	2,5
2024	0,8	1,9	2,2
2025	0,4	1,8	2,1

Landelijke indicatoren			
2026	-	-	-
27. Geweldsmisdrijven	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	2,5	3,2	4,4
2022	2,2	3,3	4,5
2023	2,4	3,2	4,3
2024	2,2	3,3	4,4
2025	2,5	3,7	4,6
2026	-	-	-
28. Diefstallen uit woning	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	1,3	1,8	1,4
2022	1,8	1,7	1,4
2023	1,2	1,4	1,3
2024	1,2	1,3	1,2
2025	1,4	1,4	1,2
2026	-	-	-
29. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	De Ronde Venen	Provincie Utrecht	Nederland
2021	3,8	6	6,1
2022	4,1	5,5	6,0
2023	3,1	5,5	5,8
2024	4,1	5,2	5,7
2025	3,8	5,4	5,7
2026	-	-	-

Toelichting op de landelijke indicatoren

Nr.	Naam van de indicator	Toelichting
1.	Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
2.	Vestigingen (van bedrijven)	Deze indicator geeft weer het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 65 jaar.
3.	Omvang huishoudelijk afval	Deze indicator geeft weer het aantal kg huishoudelijk afval per inwoner. De hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner kan per gemeente sterk variëren. Daarvoor zijn meerdere oorzaken aan te wijzen. Zo zal in een gemeente met veel hoogbouw minder GFT-afval en grof tuinafval vrijkomen omdat er minder tuinen zijn. In gemeenten met een diftar-systeem, waarbij de huishoudens meer moeten betalen als ze meer afval afgeven, komt vaak minder afval per inwoner vrij.
4.	Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare energie, ook wel duurzame of groene energie genoemd, is energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld. Dit is energie uit wind, waterkracht, zon, bodem, buitenluchtwarmte en biomassa. Fossiele energie en kernenergie vallen niet onder hernieuwbare energie, omdat deze afkomstig zijn uit bronnen die niet worden aangevuld.
5.	Gemiddelde WOZ-waarde	Deze indicator geeft weer de gemiddelde WOZ-waarden van alle woningen. Het gaat om zowel koop- als huurwoningen.
6.	Nieuw gebouwde woningen	De indicator nieuw gebouwde woningen geeft weer het percentage nieuwe woningen ten opzichte van het totaal aantal woningen.
7.	Demografische druk	Demografische druk geeft de verhouding aan tussen de som van het aantal personen van 0 - 19 jaar en 65 jaar of ouder en de personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20 - 64 jaar. Het cijfer van de demografische druk geeft inzicht in de verhouding tussen het niet-werkende deel van de bevolking en het werkende deel van de bevolking.
8.	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Deze indicator geeft weer het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan

Nr.	Naam van de indicator	Toelichting
		gemeentelijke woonlasten. Zie voor meer informatie de paragraaf <i>Lokale heffingen</i> .
9.	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Deze indicator geeft weer het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten. Zie voor meer informatie de paragraaf <i>Lokale heffingen</i> .
10.	Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.
11.	Relatief verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2024/2025'.
12.	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers dat aan het begin van het schooljaar ingeschreven staat. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.
13.	Niet-sporters	Deze indicator geeft aan de omvang van de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. De meting van deze indicator vindt om de vier jaar plaats. De meest recente cijfers zijn die over 2024.
14.	Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar. De meest recente cijfers zijn die over 2024.
15.	Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 - 16 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. De meest recente cijfers zijn die over 2023.
16.	Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. De meest recente cijfers zijn die over 2024.

Nr.	Naam van de indicator	Toelichting
17.	Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben. De meest recente cijfers zijn die over 2024.
18.	Netto arbeidsparticipatie	Deze indicator geeft weer het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
19	Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen (per 10.000 inwoners) met een uitkering op grond van de Participatiewet en Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo).
20.	Lopende re-integratievoorzieningen	Deze indicator geeft weer het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar. De meest recente cijfers zijn die over 2024.
21.	Jongeren met jeugdhulp	Deze indicator geeft weer het percentage van jongeren per januari met jeugdhulp. Het gaat om hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale problemen en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jeugdige, of opvoedingsproblemen van ouders.
22.	Jongeren met jeugdbescherming	Deze indicator geeft weer het percentage van jongeren per januari met jeugdbescherming. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Het doel van de kinderschermingsmaatregelen is het opheffen van de bedreiging voor de veiligheid en ontwikkeling van het kind. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
23.	Jongeren met jeugdreclassering	Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan

Nr.	Naam van de indicator	Toelichting
		ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
24.	Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	Deze indicator geeft weer het aantal cliënten (per 10.000 inwoners) met een maatwerkvoorziening via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Maatwerkvoorzieningen zijn hulpmiddelen als een rolstoel, een woningaanpassing of een vervoersdienst. Daarnaast vallen diensten zoals hulp bij het huishouden en persoonlijke verzorging of dagbesteding onder een maatwerkvoorziening.
25.	Verwijzingen Halt	Deze indicator geeft weer het aantal jongeren van 12 t/m 18 jaar (per 1.000 jongeren) die een licht strafbaar vergrijp plegen en die vervolgens door de politie of leerplichtambtenaren naar Halt worden verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
26.	Winkeldiefstallen	Deze indicator geeft aan het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
27.	Geweldsmisdrijven	Deze indicator geeft weer het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Hieronder valt misdrijven tegen het leven, bedreiging, mishandeling, afpersing en seksuele misdrijven (exclusief schennis der eerbaarheid).
28.	Diefstallen uit woning	Deze indicator geeft aan het aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners.
29.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag per 1.000 inwoners.

13 | Financiële begrippen

In dit onderdeel worden belangrijke financiële begrippen toegelicht.

Begrip	Toelichting
1. Begroting en financiën Begrippen die te maken hebben met de gemeentelijke begroting en financiële sturing.	
Exploitatie(begroting)	Overzicht van baten en lasten.
Programmabegroting	Wat wil de gemeente bereiken, wat gaat ze doen, wat kost het en wat zijn de financiële risico's.
Programmarekening (jaarrekening)	Wat is gerealiseerd en wat heeft het gekost.
Begrotingsoverschot	Een begrotingsoverschot treedt op wanneer de baten hoger zijn dan de lasten.
Begrotingstekort	Een begrotingstekort treedt op wanneer de lasten hoger zijn dan de baten.
Meerjarenraming/perspectief	Financieel overzicht voor meerdere jaren.
Netto budget/lasten	De lasten na aftrek van de baten die worden afgedekt vanuit de algemene (dekkings)middelen (zie toelichting algemene dekkingsmiddelen).
Loon- en prijscompensatie	Budget om loon en prijsstijgingen op te kunnen vangen.
Beïnvloedbare ruimte	Begrotingsruimte waar de raad invloed op heeft.
Algemene (dekkings)middelen	Inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven op de diverse programma's.
2. Inkomsten en uitkeringen Begrippen over geldstromen vanuit het Rijk en andere bronnen.	
Gemeentefonds	Rijksfonds waaruit gemeenten jaarlijks de algemene uitkering ontvangen.
Algemene uitkering	Uitkering uit het gemeentefonds van het Rijk die de gemeente geheel vrij mag besteden.

Begrip	Toelichting
Specifieke uitkering	Bij specifieke uitkeringen gaat het om geld dat gemeenten van het Rijk, provincie of andere gemeenten ontvangen en moeten besteden aan bepaalde taken (medebewindstaken). Het Rijk heeft het geld dus geormerkt. Gemeenten moeten bij het Rijk verantwoorden hoe ze het geld hebben besteed.
Accres	Groei of krimp van het gemeentefonds
Taakmutatie	Extra geld uit het gemeentefonds voor de uitvoering van nieuwe en/of gewijzigde taken.
Dividend	Een deel van de winst dat aan aandeelhouders wordt toegekend.
BTW Compensatie Fonds (BCF)	Fonds bij het Rijk waar provincies en gemeenten betaalde btw kunnen terugvorderen.
3. Investerings en activa Begrippen over investeringen en bezittingen.	
Investerings	Uitgaven met een meerjarig nut.
Investerings met een economisch nut	Investerings die inkomsten genereren of verhandelhebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
Investerings met een maatschappelijk nut	Investerings die geen economisch nut opleveren (geen middelen genereren en/of verhandelbaar zijn), bijvoorbeeld wegen.
Vervangingsinvesteringen	Investerings voor de vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage.
Levensduurverlengende investeringen	Dit zijn investeringen die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van betreffend actief. Bijvoorbeeld, het renoveren (= vernieuwen naar de huidige maatstaven en normen) van een gebouw. Het gaat hier dus niet om (groot)onderhoud. Onderhoud is niet levensduurverlengend, maar dient om het actief gedurende zijn levensduur in goede staat te houden.
Routine investeringen	Dit zijn investeringen ter vervanging van bestaande activa met als doel de bedrijfsvoering op het huidige peil te houden. Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, huisvesting, voertuigen en materieel.

Begrip	Toelichting
Activeren	Het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.
Waarderen	De waarde die toegekend wordt aan het geactiveerde kapitaalgoed c.q. de investering op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
Restwaarde	Verwachte waarde aan het einde van de levensduur.
Directe opbrengstwaarde	Waarde van een kapitaalgoed bij directe verkoop.
4. Afschrijven en waardering Begrippen over waardevermindering en boekhoudkundige verwerking.	
Afschrijven	Verdeling van de kosten over gebruiks jaren.
Componentenbenadering	Afschrijven per afzonderlijk onderdeel.
Lineair afschrijven	Jaarlijks een vast bedrag aan waardevermindering.
Schattingswijziging	Aanpassing van de levensduurschatting.
Stelselwijziging	Wijziging in waarderingsmethodiek.
5. Onderhoud en beheer Begrippen over onderhoud van gemeentelijke bezittingen.	
Achterstallig onderhoud	Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en/of onveilige situaties, hetgeen vaak leidt tot hogere herstelkosten.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.
Klein onderhoud	Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau.

Begrip	Toelichting
Renovatie	Renovatie of renoveren is herstellen en wanneer nodig gedeeltelijk vernieuwen van een investeringsgoed, waardoor het beter bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen.
6. Organisatie en kosten Begrippen over de gemeentelijke organisatie en kostenstructuur.	
Apparaatskosten	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten bestaan onder meer uit de loonkosten voor het gehele ambtelijke apparaat en, ICT- kosten, huisvestings- en facilitaire kosten, inclusief externe inhuur. De griffie en bestuur vallen niet onder deze definitie.
Bezetting	Het gaat hier om het werkelijke aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.
Externe inhuur	Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	Het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.
7. Rechtmatigheid en verantwoording Begrippen over controle en regelgeving.	
Afwijkingen/fouten	Posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het college van B&W een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid
Begrotingsonrechtmatigheid	Hiervan is sprake als het college van B&W bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt, toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met

Begrip	Toelichting
	begrotingswijzigingen is aangepast dan wel deze afwijkingen te laat aan de raad zijn gemeld.
Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)	Landelijke wetgeving over begroten en verantwoorden voor gemeenten.
Stelsel van baten en lasten	In het stelsel van baten en lasten worden uitgaven en inkomsten toegerekend aan de jaren waarop de bijbehorende prestaties betrekking hebben. Dit betekent dat - als er bijvoorbeeld een congres is georganiseerd aan het einde van het jaar - de lasten op dat jaar worden geboekt; ook als de rekening pas in het volgende kalenderjaar binnenkomt en wordt betaald. Dit betekent ook dat uitgaven voor investeringen in bijvoorbeeld een gebouw dat x jaar meegaat niet ten laste komen van het jaar waarin de rekeningen zijn betaald, maar worden gespreid over de jaren waarin het gebouw wordt gebruikt. Achterliggend idee hierbij is dat de gebruiker betaalt en er een relatie kan worden gelegd met geleverde prestaties. Door uitgaven en inkomsten toe te rekenen aan de jaren waarop ze betrekking hebben, wordt het inzicht in de kosten van taakvelden en programma's bevorderd.
Single information Single audit (SiSa)	Systematiek voor het verantwoorden van onder andere specifieke uitkeringen tussen overheidsinstanties.
8. Risico en weerbaarheid Begrippen over financiële stabiliteit.	
EMU-saldo	Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de totale overheid. Niet alleen de financiën van de Overheid tellen mee maar daarnaast van decentrale overheden en premie gefinancierde sectoren. De lidstaten van de EU hebben afgesproken allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingssaldo te werken. Ze noemen dit het EMU-saldo.
Exogene factoren	Factoren/ontwikkelingen van buitenaf waar geen invloed op uitgeoefend kan worden.
Weerstandsvermogen	Het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen.
9. Vastgoed, verbonden partijen en overige begrippen Begrippen over eigendommen, samenwerkingen en overige begrippen.	

Begrip	Toelichting
Vastgoed	Een onroerend goed of een onroerende zaak dat zich kenmerkt door vereniging met de grond. Vastgoed omvat de grond en de opstal.
Vastgoed met een bedrijfseconomische functie	Bij vastgoed met een bedrijfseconomische functie gaat het om vastgoed dat door de gemeente wordt aangehouden om bewust winst te realiseren en/of waardestijgingen te realiseren. Bij vastgoed met een bedrijfseconomische functie bestaat de mogelijkheid dat een duurzame waardevermindering moet worden verantwoord.
Vastgoed met een maatschappelijke functie	Maatschappelijk vastgoed is vastgoed: • waarin maatschappelijke diensten aan burgers worden verleend of door burgers zelf worden gecreëerd, • waarvan de exploitatie (gedeeltelijk) door publieke middelen mogelijk wordt gemaakt, • waarin vraag (burgers) en aanbod (instellingen) fysiek bij elkaar komen en • waar iedereen (voor wie het bedoeld is) toegang toe heeft.
Verbonden partij	Een privaat of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.
Miljoenennota	De Miljoenennota geeft een overzicht van het budgettaire beleid van het kabinet voor het komende begrotingsjaar, inclusief meerjarenramingen.
Social Return on Investment (SROI)	Methodiek om het maatschappelijke rendement van een investering in beeld te brengen.

14 | Definities financiële kengetallen in het financieel dashboard

In dit onderdeel worden de definities en berekeningswijzen van de in het financieel dashboard opgenomen kengetallen toegelicht.

Nr.	Definitie financieel kengetal	Berekeningswijze
1.	Afhankelijkheid inkomsten van het Rijk	$100\% \times ((\text{inkomsten uit het gemeentefonds} + \text{Inkomsten uit specifieke uitkeringen}) : \text{baten voor mutatie reserves})$
2.	Uitgaven van verbonden partijen	$100\% \times (\text{uitgaven van verbonden partijen} : \text{lasten voor mutatie reserves})$
3.	Afschrijvingen	$100\% \times (\text{lasten van afschrijvingen} : \text{lasten voor mutatie reserves})$
4.	Netto schuldquote [BBV]	$100\% \times ((\text{langlopende leningen} + \text{overige langlopende schuldverplichtingen} + \text{kortlopende leningen} + \text{rekeningcourant kredieten} + \text{crediteuren} + \text{overlopende passiva} - \text{langlopende verstrekte leningen aan verbonden partijen} - \text{langlopende verstrekte leningen aan derden} - \text{langlopende uitzettingen} - \text{kortlopende verstrekte leningen} - \text{kortlopende uitzettingen} - \text{vorderingen} - \text{debiteuren} - \text{liquide middelen} - \text{overlopende activa}) : \text{baten voor mutatie reserves})$
5.	Netto rentekosten	$100\% \times (\text{netto lasten van rente} : \text{lasten voor mutatie reserves})$
6.	Belastingcapaciteit	$100\% \times \text{totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde} : \text{Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in het laatst bekende begrotingsjaar}$
7.	Weerstandratio [BBV]	beschikbare weerstandscapaciteit : risico's
8.	Solvabiliteitsratio [BBV]	$100\% \times (\text{eigen vermogen} : \text{passiva})$
9.	Grondexploitatie [BBV]	$100\% \times (\text{totaal van de activa van de 'bouwgronden in exploitatie'} : \text{baten voor mutatie reserves})$
10.	Exploitatieresultaat zonder inzet van reserves	$100\% \times (\text{saldo van baten en lasten} : \text{baten voor mutatie reserves})$
11.	Structureel exploitatieresultaat [BBV]	$100\% \times ((\text{structurele baten} - \text{structurele lasten}) + (\text{structurele onttrekkingen aan de reserves} - \text{structurele toevoegingen aan de reserves}) : \text{baten voor mutatie reserves})$

Nr.	Definitie financieel kengetal	Berekeningswijze
12.	Netto investeringsquote	$100\% \times ((\text{immateriële activa ultimo jaar } t + \text{materiële activa ultimo jaar } t) - (\text{immateriële activa ultimo jaar } t-4 + \text{materiële activa ultimo jaar } t-4)) : (4 \times \text{baten voor mutatie reserves jaar } t)$

15 | Overzicht aangenomen amendementen en moties bij de begrotingsbehandeling

Dit onderdeel geeft een overzicht van de amendementen en moties die tijdens de begrotingsbehandeling 2027–2030 zijn aangenomen. Deze besluiten maken onderdeel uit van het vastgestelde financiële en beleidsmatige kader en geven richting aan de verdere uitwerking van de programmabegroting.

De voortgang en uitvoering van deze amendementen en moties worden toegelicht in de Eerste en Tweede bestuursrapportage 2027.

